

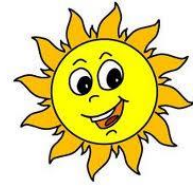
Boldog Óvoda

Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde és Konyha
3422 Bükkábrány, Béke út 28. sz.

Telefon, fax: 49/335-005

E-mail: abranyovoda@gmail.com ovoda@bukkabrany.hu

A BÜKKÁBRÁNYI NAPSUGÁR ÓVODA BÖLCSŐDE ÉS KONYHA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Bükkábrány, 2025.

Tartalomjegyzék

I.	Bevezető.....	4. oldal
II.	A Bükkábrányi Napsugár Óvoda jellemző adatai	4. oldal
II.1.	Óvodatörténet.....	4. oldal
II.2.	A település bemutatása.....	7. oldal
II.3.	Az óvoda személyi feltételei	7. oldal
II.4.	Az óvoda tárgyi-dologi feltétele	8. oldal
III.	Gyermekképünk, óvodaképünk.....	9. oldal
IV.	Az óvodai nevelés céljának és feladatának megvalósítása a Pedagógiai Programban	11. oldal
IV.1.	Újszerű nevelési eljárások, fejlesztések, modern pedagógiai módszerek bevezetése, alkalmazása.....	12. oldal
IV.2.	A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében.....	16. oldal
IV.2.A.	Az egészséges óvodai környezet megteremtése	17. oldal
IV.2.B.	A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása	17. oldal
IV.2.C.	A gyermekek megfelelő gondozottságának biztosítása	18. oldal
IV.2.D.	A gyermekcsoportok szokásrendszerének kialakítása	18. oldal
IV.3.	Az egészséges életmód alakítása, a teljes körű egészségfejlesztés	19. oldal
IV.4.	A képességek szerepe a nevelési cél elérésében	22. oldal
IV.5.	Érzelmi nevelés, szocializáció	23. oldal
IV.6.	A tudatos fejlesztés feltételei	24. oldal
V.	A fejlesztés tartalma.....	25. oldal
V.1.	Játék és tanulási tevékenység.....	26. oldal
V.2.	Társas, értékorientált közösségi tevékenység	33. oldal
V.3.	Munka jellegű tevékenység.....	33. oldal
V.4.	Szabadidős tevékenység.....	35. oldal
VI.	A fejlesztés keretei.....	36. oldal
VI.1.	Anyanyelv	37. oldal
VI.2.	A külső világ tevékeny megismerése.....	39. oldal
VI.3.	A külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok.....	42. oldal
VI.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	44. oldal

VI.5.	Mindennapi tevékenység.....	46. oldal
	Verselés, mesélés	46. oldal
	Ének, zene, népi játék, tánc.....	48. oldal
	Mindennapos mozgás.....	50. oldal
VII.	A nevelés-tanulás tervezése, időkeretei	53. oldal
VII.1.	Fejlesztőpedagógus feladatai	56. oldal
VIII.	Óvodai életünk hagyományai.....	59. oldal
VIII.1.	Az óvoda ünnepei.....	59. oldal
VIII.2.	Az óvoda kirándulásai.....	60. oldal
VIII.3.	Az óvoda rendezvényei.....	60. oldal
VIII.4.	Az óvoda és a család	60. oldal
IX.	Az óvoda kapcsolatai	62. oldal
IX.1.	Kapcsolattartás a bölcsődével	62. oldal
IX.2.	Kapcsolattartás az Arany János Általános Iskolával	63. oldal
IX.3.	Kapcsolattartás az egészségügyi intézménnyel	64. oldal
IX.4.	Kapcsolattartás a könyvtárral.....	64. oldal
IX.5.	Kapcsolattartás az Önkormányzattal.....	64. oldal
IX.6.	Kapcsolattartás a szakmai szolgáltató szervekkel.....	65. oldal
IX.7.	Kapcsolattartás óvodai intézményekkel.....	65. oldal
IX.8.	Kapcsolattartás az Egyházzal.....	65. oldal
X.	Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége	65. oldal
XI.	Pedagógiai Programunk ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségfejlesztési rendszere	68. oldal
	Legitimációs záradék	70. oldal
	1. sz. melléklet - Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	71. oldal

I. BEVEZETŐ

Bükkábrány községben 2010. január 18-án került sor az új óvoda és bölcsőde átadására. A korszerű, XXI. századi elvárásoknak megfelelő intézmény a kezdetekben három óvodai és egy bölcsődei csoporttal működött. 2015. szeptemberében került átadásra óvodánk új épületszárnya, melyben egy óvodai csoportszoba és a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségek kerültek megépítésre. A környező településekről – Sály, Vatta, Mezőnyárad, Mezőkeresztes, Kács, Tibolddaróc – naponta utaznak óvodásaink az intézménybe. Az intézmény elhelyezkedése ideális, a település központjában található, csendes, nyugalmas környezetben. Az utcán közlekedő járművek zaja nem zavarja a gyerekeket. Az intézményben három óvodai-, egy bölcsődei, egy mini bölcsődei csoportszoba, tornaszoba, fejlesztő szoba, aula, két tálalókonyha, nevelői szoba, vezetői iroda, orvosi szoba, betegelkülönítő, felnőtt öltözők, mosdók és raktárhelyiségek találhatók. Minden gyermekcsoporthoz tágas öltöző és mosdóhelyiség kapcsolódik. Az épület villamosenergia ellátását napkollektor, napelem biztosítja, fűtését korszerű gázfűtés és pellet kazán. Az étkeztetés a település központi konyhájáról – a HACCP előírásainak megfelelő – szállító járművel biztosított. Programunkban valljuk, hogy feladatunk az életfeladatokra való orientálás, melyben megtanulnak gyermekeink eligazodni a környezetükben, képesek együtt tevékenykedni, együttműködni. Hangsúlyozzuk a gyermekek testi-lelki gondozását, a szocializáció kibontakoztatását. Segítjük a halmozottan hátrányos, hátrányos helyzetű, SNI gyermekek integrált csoportokba történő beilleszkedését, fejlesztését.

II. A BÜKKÁBRÁNYI NAPSUGÁR ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

II.1. Óvodatörténet

Bükkábrány községben először 1946-ben alakult óvoda, egy gyermekcsoporttal. A 30-40 fős gyermeklétszámot 1 fő óvodapedagógus, 1 fő dajka, 1 fő konyhai dolgozó látta el.

Az első gyermekintézményt a Béke úti, az akkori állatorvosi szolgálati lakásban alakították ki. Itt működött az intézmény 1953-ig, a Kastély épületbe történt átköltöztetésig. Itt egy épületben működött az iskola, a mozi és az egycsoportos óvoda. A magas gyermeklétszám miatt csak néhány gyermek részesült egész napos ellátásban, a többiek otthonról vittek tízórait, s délben hazamentek.

Az 1964-65-ös tanévben alakult az intézmény kétszobás óvodává.

Az óvodai dolgozók létszáma is módosult. 2 fő óvodapedagógus, 2 fő dajka, 2 fő konyhai dolgozó biztosította az intézmény működését.

A gyermeklétszám emelkedése, az óvodai épület zsúfoltsága miatt 1972-ben ismét új helyre költözött az óvoda, a volt Rendőrőrs épületébe. Ez az épület eredetileg urasági kúriának épült az 1900-as évek elején. Két óvodai gyermekcsoportunk az új intézmény átadásáig ebben az épületben működött.

A demográfiai hullám emelkedése 1981-ben a harmadik gyermekcsoport kialakítását is szükségessé tette. Ennek kialakítása társadalmi munkával történt. A már meglévő óvodai épülettől 300 méterre helyezkedett el az iskolai osztályteremből kialakított csoport. A harmadik csoport kialakításával a dolgozói létszám 2 fő dajkával, 2 fő óvodapedagógussal, 1 fő takarítóval megnövekedett.

2005. augusztus 16-tól intézményfenntartó óvodai társulás székhelyintézményeként működött 2009. június 30-ig. A társulás felbomlása után a helyi Önkormányzat Képviselőtestülete bükkábrányi Általános Művelődési Központ intézményegységeként működteti az intézményt.

2009. július 1-jétől új nevet kapott az óvoda „Napsugár Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde” elnevezéssel. 2010. január 18-án került átadásra az új óvoda és a hozzá tartozó bölcsődei csoport. 2013. január 1-jétől az iskola kivált az ÁMK-ból. 2013. július 1-jétől Bükkábrányi Napsugár Óvoda és Bölcsőde elnevezéssel önállóan működik az intézmény.

2014. őszén kezdődött egy új épületszárny építése, mely a negyedik csoportszobának és a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségeknek ad helyet.

2017. január 1-jétől intézményünk Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde és Konyha néven működik.

A 2017/2018-as nevelési évtől intézményünk négy óvodai és egy bölcsődei gyermekcsoporttal működött, három nevelési éven át.

2020. szeptemberétől újra három óvodai csoportunk van.

Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde és Konyha adatai:

Az intézmény neve: Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde és Konyha

Az intézmény címe: 3422 Bükkábrány, Béke út 28.

Tel/Fax: 06-49/335-005

e-mail: abranyovoda@gmail.com ovoda@bukkabrany.hu

Az óvoda logója:

Fenntartója és felügyeleti szerve: Bükkábrány Község Önkormányzata
3422 Bükkábrány, II. András tér 1. sz.

Az alapító okirat száma, kelte: BA/8-2/2024. 2024. január 25.

Hatályba lépés időpontja: 2024. január 01.

Az intézmény alaptevékenysége: Ellátja a 3 éves kortól a tankötelezettség teljesítéséig a gyermekek óvodai nevelését, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését, az iskolai előkészítést.
Biztosítja a 3 éves kor alatti gyermekek bölcsődei, mini bölcsődei gondozását, ellátását.
Konyhai feladatok ellátása területén: napi négyszeri bölcsődei, napi háromszori óvodai, napi háromszori iskolai, napi egyszeri munkahelyi étkezés biztosítása, napi egyszeri szociális ebéd biztosítása (önkormányzat által történő kiszállítással, illetve az igénylő által történő elvitellel), helyben fogyasztás nincs.

A köznevelési intézmény típusa: óvoda-bölcsőde

Alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: pénzügyi, gazdálkodási feladatait Bükkábrányi Közös Önkormányzati Hivatal (3422 Bükkábrány, II. András tér 1.) látja el.

A főigazgató neve: Galambos Lajosné

Az intézmény hétfőtől –péntekig mindennap 6³⁰-tól 17⁰⁰ óráig üzemel.

II.2. A település bemutatása

Bükkábrány az Alföld és a Bükk-hegység találkozásánál fekszik. Falunkat a 3-as számú főútvonal választja ketté. A környező falvakhoz viszonyítva településünk kedvező fekvésű. A közeli városok (Miskolc, Mezőkövesd) könnyen megközelíthetőek. 1985-től a külszíni fejtésű bányáüzem megnyitásával megnövekedett a helyi munkalehetőségek száma. Ez leginkább a kereskedelmi és szállítási tevékenységekben mutatkozik meg. A helyi gyerekek zöme bányász vagy vállalkozó családból érkezik az óvodába. Településünkön az országos átlaghoz viszonyítva kevesebb család küzd anyagi hátránnyal.

II.3. Az óvoda személyi feltételei

Óvodánkban 11 fő köznevelésben foglalkoztatott munkavállaló dolgozik.

Felsőfokú végzettségű főállású óvodapedagógusok száma:	7 fő
Szakkvizsgázott óvodapedagógus (fejlesztő, vezető óvodapedagógus):	1 fő
Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák száma:	3 fő
Pedagógiai asszisztens száma:	1 fő

Fontosnak tartjuk, s törekszünk is megvalósítani a gyermekcsoportokban dolgozó óvodapedagógusok jó együttműködését, a gyerekekre vonatkozó információk rendszeres megbeszélését. A nevelőtestület tagjai érdeklődőek, tenni akaróak, igénylik a megújulást. Ennek bizonyítéka a továbbképzéseken való aktív részvétel is. A nevelőtestületben jellemző a nyitottság, mások munkájának megismerése, a továbbképzés tapasztalatainak átadása. Munkavégzésünkben felelősségérzet, igényesség érezhető.

A program bevezetése óta kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy az óvodai dajkák a nevelési folyamat aktív résztvevői legyenek.

Dajkáink szakképzettek, a munkavégzéshez szükséges ismeretekkel rendelkeznek. A gyermekcsoportokban dajkáinkkal megismertetjük nevelési elveinket, rendszeresen tájékoztatjuk őket elképzeléseinkről, módszereinkről. Fontosnak tartjuk, hogy a dajka magatartásával, beszédével, teljes lényével pozitív hatást gyakoroljon a gyerekekre.

A 10,5 óra nyitvatartási időt lépcsőzetes munkakezdéssel és befejezéssel biztosítjuk.

II.4. Az óvoda tárgyi-dologi feltétele

Az új óvodai intézmény 4 csoportszobából, a hozzá tartozó öltözőkkel, mosdókkal áll a gyerekek rendelkezésére. A fejlesztő szoba, orvosi elkülönítő, tornaszoba, óvodapedagógusi szoba, iroda, szertárhelyiségek, raktár biztosítják az intézmény működését.

Az étkezést a központi konyha biztosítja. Az ide szállított ételféleség adagolása, az étkező edények elmosása az óvodai tálaló konyhán történik.

Az épületben a megfelelő hőmérséklet biztosítása gázfűtéssel, napkollektorral, pellettel történik. Az épülethez udvari fedett terasz is készült, ami jól hasznosítható rossz idő esetén. Az udvar kialakítása biztosítja a gyermekcsoportok udvari tevékenységét.

Udvari játékeszközök:

- 1 db körhinta
- rúgós játékok - ló, kutya, csibe
- 2 db komplett mászóvár csúszdával
- 2 db fa babakáz
- 2 db homokozó
- fedett udvari játszóhely
- 2 db mérleghinta
- kétülékes fa hinta
- 1 db fészekhinta

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

A gyermekcsoportok játékelátottsága az eszköznormát figyelembe véve jó. A szükséges játékeszközök 100 %-a biztosított. Biztosítottak az egyéni képességfejlesztő játékeszközök (mozgásos, szerep, építő, konstruáló, szabályjátékok). Biztosítottak a dramatizálás, bábozás, barkácsolás eszközei, az anyanyelvi értelmi képességeket fejlesztő játékok, a munka jellegű tevékenységek eszközei. Tornaszobánk bordásfalakkal felszerelt. A mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközökkel megfelelően ellátott (labdákkal, mozgáskotta készlettel, trambulinnal, bújócsó, Greiswald tornaszerek, zsámoly, tornaszőnyegek).

Pedagógiai, nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: interaktív táblák, okostábla, Bee-bot készlet, Blue-bot, laptopok, projektor, tabletek, multifunkcionális fénymásoló, laminológép, videókamera.

Óvodánk esztétikailag, funkcionálisan is kielégít minden olyan igényt, amit elvárnak az intézmény dolgozói, partnerei, a fenntartó és a gyerekek.

Programunkban fontos, hogy a gyerekek egyidejű cselekvését biztosítani tudjuk, ezért elengedhetetlen, hogy az alapfelszerelés, eszköz mindig elegendő számban álljon a gyerekek rendelkezésére.

A csoportszobák a gyermek életkorának megfelelő bútorral van berendezve, az elhasználódott bútorok cseréje, pótlása folyamatosan történik.

Az eszközigeny a tevékenységrendszer változatosságától és sokszínűségétől függ. Szükséges a gyermekek ábrázolási eszközeinek folyamatos biztosítása, az új technikához az eszközök kibővítése.

A programunk megvalósításához szükségesek a folyamatosan megjelenő Tevékenységközpontú óvodai neveléssel kapcsolatos szakkönyvek, útmutatók, szakfolyóiratok.

III. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

Nyugodt, boldog, kiegyensúlyozott gyerekeket szeretnénk nevelni, akik kötődnek szülőfalujukhoz, harmóniában élnek a környezetükkel, erősen kötődnek a meséhez, a zenéhez, az alkotó tevékenységekhez. Jól érzik magukat az óvodai gyermekközösségben, tisztelik szüleiket, az óvoda dolgozóit. Bátran, egészséges önbizalommal kommunikálnak. Magatartás és viselkedés kultúrájuk életkoruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak.

A partnereink reális igényeit és elégedettségeit mérlegelve, a gyerekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk óvodánk mindennapi életét.

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyerek 3. életévétől az iskolába lépésig. A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyiségének teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése az óvodai nevelés feladata.

Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Minden gyermek számára biztosítjuk a magas színvonalú, szeretetteljes nevelést, a meglévő hátrányok csökkentését.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Az óvoda óvó-védő tevékenysége a társadalmi hatásokra megnövekedett. Oka a szülők társadalmi helyzetében bekövetkező kedvezőtlen változások. Fokozott figyelmet kell fordítanunk azokra a gyerekekre, akiknél a családi nevelés nem biztosítja megfelelően a gyermek fejlődését.

A szociális funkciót az egészséges napirenddel az életkorhoz igazodó, helyes életritmussal biztosítjuk. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Óvodai nevelésünk célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).

Óvodánk a XXI. század igényeit kielégítve családias, esztétikus, biztonságot nyújtó, elfogadó, szeretetteljes légkörével kívánja nevelni az óvodás gyerekeket a komplex, mindennapi tevékenységek segítségével.

A nevelő-személyiségfejlesztő funkciót a nevelési funkció elsődlegességének hangsúlyozásával oldjuk meg.

A szülőkkel együttműködve, együttnevelve végezzük munkánkat.

A funkciók gyakorlásához szükséges alapelvek:

- A gyerekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- A gyermek tisztelete, jogainak érvényesítése.
- A nevelés elsődlegességének hangsúlyozása.
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése.
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, bizalom övezi.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása.
- A különböző tevékenységek végzéséhez, gyakorlásához elegendő idő, hely és eszköz biztosítása.
- A gyermekek differenciált, egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül.
- A gyermeki önállóság határainak fokozatos kiszélesítése.
- A gyermek fejlődéséhez sürgetésmentes, egyéni utak keresése.
- Gyermekközpontú nevelési attitűddel, inkluzív szemlélettel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekvés, az egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosításával.
- A kiemelkedő képességű gyerekeknél a tehetséggondozás feladatainak megoldása.
- Törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése.
- Nyugodt, meleg, szeretetteljes légkör biztosítása.
- Esztétikus környezet megteremtése.
- Célunk a szabad játék elsődlegességének biztosítása, a megfelelő feltételek megteremtésével, az egészséges gyermeki személyiség kibontakoztatása.
- Egyénre szabott fejlesztési tervvel oldjuk meg a lassabban fejlődő, lemaradó gyermekek fejlesztését.

- A gyermek mozgásigényének kielégítéséhez feltételek biztosítása.
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának érvényesülése.
- A kialakult pedagógiai értékek megőrzésére törekvés.
- Az óvodapedagógusoknak és az óvodai dolgozóknak lehetőség biztosítása a folyamatos szakmai továbbképzésre, önfejlesztésre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A gyermekközpontú óvodai nevelés a személyiség kibontakoztatására törekszik.

A gyakorlatban ez a gyermek személyiségének fejlesztését jelenti a tevékenységeken keresztül és a tevékenységek által s azt, hogy az életre készítjük fel a gyermekeket. A képességek fejlesztésében a kommunikációra és a kooperációra való képesség kialakítására törekszünk.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJÁNAK ÉS FELADATÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA A PEDAGÓGIAI PROGRAMBAN

Óvodai nevelésünk célja a 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja a teljes személyiség kibontakoztatását, az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

A program fejlesztő hatásokon gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését teszi szükségessé.

A nevelés, mint „tudatos értékválasztás” a nevelési helyzetekben beépített tevékenységek által valósítható meg. Programunk azt vallja, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová. Az óvoda feladata nem a szűken vett iskolai feladatokra felkészítés, hanem az életfeladatokra való orientálás.

Az életre való felkészítés valóságos tevékenységek, tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva kívánja megvalósítani.

IV.1. Újszerű nevelési eljárások, fejlesztések, modern pedagógiai módszerek bevezetése, alkalmazása

Meghatározó az óvoda életében a „TÁMOP-3.1.7-11/2-0325. Referencia hálózati pont szakmai fejlesztése a bükkábrányi óvodában”.

Az óvoda két „jó gyakorlat” kidolgozását is elvégezte. A „jó gyakorlatok” a következők: "A környező világ tevékeny megismerése óvodánk nagycsoportjában", és az "IKT eszközök használatának ösztönzése a teljesítményértékelés folyamatában".

2010. decemberében intézményünk előminősített referencia intézmény lett. Majd 2015. augusztus 27-én került sor intézményünk referenciaiintézményi minősítési eljárására. A minősítő testület intézményünket referenciaiintézménnyé minősítette, melynek értelmében

"MINŐSÍTETT REFERENCIAINTÉZMÉNY" címet viselhet.

Referenciaiintézményként működhet az alábbi területen: Az infokommunikációs technológiák alkalmazásában példaértékű intézmény, feladatellátási hely.

"Jó gyakorlatunk" A környező világ tevékeny megismerése óvodánk nagycsoportjában.

A referencia intézményi szerepre való készüléssel az elmúlt években azok a feladatok és szerepek, amelyek a korszerű infokommunikációs technológiára épültek, még inkább teret kaptak óvodánk mindennapjaiban. Intézményünk működésének sikeressége nagyban függ a dolgozó munkatársak egymással való kommunikációjától, a gyermekekkel, a szülőkkel, a partnerekkel való kommunikációtól. Nagyon fontos az intézmények közötti, valamint a szakmai hálózaton keresztüli kommunikáció is.

A referencia-intézményi feladatok maximális ellátásához elengedhetetlen a kommunikáció kiterjesztése, az ismeretek, jártasságok elsajátítása. A mai világban egy óvodapedagógus sem lehet számítástechnikai ismeret nélkül és így az óvoda is csak akkor marad korszerű és hiteles, versenyképes, ha ezeket az eszközöket megfelelően alkalmazza mind a nevelőmunkában, mind a kapcsolattartásban, kommunikációban.

A pályázat alkalmával egyre inkább megnyíltak előttünk a lehetőségek, hiszen a szakmai fórumokon való megjelenés, a dokumentálás, az archiválás mind erre a korszerű technikára épülnek.

Annak érdekében, hogy elsajátítsuk a digitális gyakorlati ismereteket, elsősorban önképzés és belső képzések lehetőségével élünk. A pályázat eredményeképpen egyre bővült informatikai eszközeink állománya, amely tervezőmunkánk, dokumentációnk és a nyilvánosság felé történő közlést is megkönnyítette számunkra.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy óvodánk honlapja, facebook oldala rendszeresen, korrekten és sokoldalúan tájékoztassa az oda látogatókat.

Az újszerű technika a digitális világ óvodai életünkben is megjelenik. Óvodánkban már két csoportszobában áll rendelkezésünkre digitális tábla, valamint rendelkezünk egy okostáblával is. Az eszköz használata számtalan lehetőséget jelent az óvodapedagógiában is. Óvodánk Bee-bot készlettel és Blue-bottal is színesebbé teszi a nevelőmunkát.

A projektek megismertetése és átadása folyamatos feladatot jelent a mindennapok pedagógiai munkája mellett. Nemcsak óvodán belüli, hanem óvodák közötti kapcsolatépítésre is lehetőséget nyújt ez a pályázat. A jó gyakorlatok eladása révén tapasztalatcsere valósult meg az országban fellelhető más intézményekkel. Kommunikációs és szakmai munkánk eredményeként több intézménnyel kerültünk kapcsolatba, akik „jó gyakorlatunkat” megvásárolták.

A konzultáció, a szakmai megbeszélések, a szakmai fórumainkra történő meghívás folyamatos jelenleg is.

Óvodánk 2017-ben és 2020-ban is elnyerte az OKTATÁSI HIVATAL BÁZISINTÉZMÉNYE címet, mellyel tovább bővült a kapcsolatépítés lehetősége, nevelőmunkánk, jó gyakorlatunk átadása, megismertetése az érdeklődő óvodák számára.

Az Óvodafejlesztés Bükkábrány községben pályázathoz kapcsolódóan az óvoda mindennapi élete nagyon mozgalmassá vált. Színes, sokoldalú programok valósultak meg. Az óvodapedagógusok újszerű pedagógiai módszerek elsajátítását segítő képzéseken vehettek részt. Az elsajátított ismeretanyaggal az óvodai nevelés még sokrétűbbé vált és a szakmai megújulás eredménye az óvodai élet mindennapjaiban is tapasztalható. Pozitív, közösségformáló hatása a szervezetfejlesztést is szolgálja, hiszen a családi rendezvények közelebb hozzák egymáshoz a szülőket, óvodapedagógusokat és a gyermekeket a közös játékos tanulás és a közös hasznos időtöltés által. A projekt a tárgyi feltételek javítására is lehetőséget adott.

Óvodánk 2022-ben megpályázta a „zöld óvoda” címet, melyet 2025. december 31-ig jogosult használni. Óvodánk nevelőtestülete kiemelten foglalkozik a környezeti neveléssel.

Véleményünk szerint óvodás korban kell olyan indíttatást adni gyermekeinknek, amely a természet szeretetére, megóvására, gondozására nevel. Óvodánk környezete – mind a természeti, mind a társadalmi – számtalan lehetőséget kínál, mellyel mi óvodapedagógusok élünk, és alkalmazzuk a mindennapjainkban. A megvalósítható tevékenységek tárháza egyre bővül, ahogyan beépül mindennapjainkba, egyre több lehetőséget fedezünk fel, egyre több megvalósítandó célt tűzünk ki magunk elé. A legnagyobb hangsúlyt a közvetlen megtapasztalás útján való ismeretszerzésnek tulajdonítjuk. A környezet iránti szeretet, védelmet nekünk kell kialakítanunk, hiszen a mi jövőnk is ettől függ, nem beszélve felnövekvő gyermekeink életminőségéről. Remélhetőleg nevelő munkánk eredményeképpen iskolásként és majd felnőttként is környezettudatos magatartást tanúsítanak majd.

Óvodánk nevelőtestülete a referencia-intézményi szerepre való felkészüléssel, a „jó gyakorlat” átadásával, a kistérség óvodapedagógusainak rendszeresen szervezett szakmai napok megvalósításával már bizonyította szakmai rátermettségét, tenni akarását. Továbbra is fontosnak tartjuk, hogy tapasztalatainkat átadjuk, megosszuk az érdeklődőkkel. Ugyanakkor megfeleljünk újabb kihívásoknak, melyet az informatika adta lehetőségek kínálnak számunkra. Rendelkezünk annyi tapasztalattal, melyet átadva más intézmények számára is érték lehet. Ugyanakkor nem felejtjük el, hogy megteremtsük az egyensúlyt a természeti környezet által kínált lehetőségek és a technika kínálta vívmányok között.

Boldog Óvoda

Óvodánk benyújtotta pályázatát Boldog Óvoda cím elnyerésére. Beadott pályázatunk pozitív elbírálásban részesült és így hivatalosan is tagjai lettünk a Boldogságóra Program szakmai hálózatának a 2024/25-ös nevelési évre.

A boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem hogy vezérfonalat adjon az óvodásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint, hogy lehetőséget adjon a testi-lelki egészség megtartásához szükséges tényezők tanulmányozására és tudatosítására.

Célja: hogy az óvodás gyermekek csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit, ötleteket, módszertani segítséget adjon a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.

A boldogságórák játékaival, feladataival erősítik az önbizalmat, a kitartást, fokozzák a koncentrációs képességet, fejlesztik a divergens gondolkodást és a kreativitást.

A boldogságórák csökkentik a szorongást, kiegyensúlyozottabbá válnak gyermekeink. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez. A pozitív érzelmi állapotok elérését, fenntartását és fokozását lehetővé tevő technikák és módszerek tanításával, az intellektuális és szociális fejlődés előmozdítását és a mentális egészség fejlesztését segíti a program.

A várható eredmények: optimista, magabiztos és kitartó óvodások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokot, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. A program az adott nevelési év minden hónapjában olyan témát jár körül, mely segíti és támogatja a gyerekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben, és a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciáikat fejleszti.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Célok kitűzése és gyakorlása
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A program eszköztára sokrétű, az egyéni és csoportos tanulást változatosan támogatja. A foglalkozások alapja bátorító, megerősítőpedagógiai attitűd. A foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, a saját tapasztalatok felidézése épp úgy, mint a közös gondolkodás vagy az új tudás élményalapú beépülése.

Szándék a következő generáció boldogságra való képességének fejlesztése, játékosan, kreatív feladatokon, gyakorlatokon keresztül. Az foglalkozásokon szerepe van a zenének, rajznak, inspirációs játékoknak, fotózásnak és más alkotó tevékenységeknek.

Erősíti az óvodai csoportok összetartozását, a barátságokat, a társas köteléket. Pozitív hatással van a szülő-gyermek kapcsolatra.

A boldogságórák nyolc előnye:

1. Fejleszti a gyermekek problémamegoldó készségét.
2. Szélesíti a gyermekek látókörét és gondolkodásmódját.
3. Testi, szellemi és társas erőforrásokat épít.
4. Ellensúlyozza a negatív érzelmeket.
5. Óvja gyermekek mentális egészségét.
6. Csökkenti az agressziót a gyermekközösségben.
7. Javulnak a gyermekek tanulási eredményei.
8. Miközben tanítasz, te magad is fejlődés és boldogabbá válsz.

Megvalósítás:

Minimum havi egy foglalkozás megtartása, amelyen legalább egy feladatot el kell végezni. A képzést elvégzők csoportjukban havonta legalább egy Boldogságórát tartanak, melyekről elkészíti beszámolójukat, és egyik beszámolót feltölti a felelős a www.boldogsagprogram.hu oldalra.

A Boldogságórák pontos felelősét és menetét az óvoda éves Munkaterve tartalmazza.

A megvalósulást a csoportnaplóba adminisztrálni kell. A heti tervekbe be kell építeni.

A program elsajátításához legalább egy óvodapedagógusnak részt kell venni, de többen is elvégezhetik a 30 órás tanfolyamon.

IV.2. A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyéneként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

A gyermekek gondozása az óvodai nevelőmunka alapvető feladata. Olyan sajátos nevelési feladat, melynek színvonalas megvalósítása nem csak a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg, de lehetővé teszi annak a kedvező környezeti hatásnak a kialakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükséglet kielégítésében:

IV.2.A. Az egészséges óvodai környezet megteremtése

A nevelési célkitűzések érdekében biztosítanunk kell, hogy minél nagyobb és tágasabb terek álljanak a gyerekek rendelkezésére az óvodai épületekben és az udvarokon is. Az óvoda helyiségeit nyitottá kell tennünk a szülők és a többi csoport számára.

Biztosítanunk kell, hogy az öltözőhelyiségeket, az aulát, tornaszobát a játéklehetőségek kibővítésére, a különböző korú gyerekek kommunikációjára és kooperációjára fel tudjuk használni. A csoportszobákban a gyerekek számára több kis kuckót, leválasztható részeket biztosítsunk. Ügyeljünk arra, hogy a csoportszobák berendezése, a bútorzat és a felszerelés a gyermekek életkorához igazodjon.

Az óvodai udvarokat játszó- és mozgástérként egyaránt használják a gyerekek. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk. Pihenéshez fontosnak tarjuk a nyugodt légkör megteremtését, a gyermekek egyéni alvásigényének, szokásainak figyelembevételével.

Az óvoda textíliái kellemes színűek, könnyen tisztíthatóak legyenek. Az étkezőedények és az evőeszközök a HACCP minőségbiztosítási rendszer előírásainak megfelelőek, gyermekméretűek és esztétikusak legyenek.

IV.2.B. A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása

Az óvodába kerülő kisgyermeknek meghatározó, milyen légkörben élheti életét. A gyermek idegrendszere fokozottan ingerlékeny. Ebben a felgyorsult tempójú világban a gyermek számára biztosítanunk kell a nyugodt, életkorának megfelelő tevékenységet. El kell kerülnünk a zavaró körülményeket, rohanást, kapkodást, rendszertelenséget, a túlmotiváltságot, a félelmeket. A nyugodt légkör megteremtése érdekében alapvető feladatunk a helyes napirend biztosítása. Feladatunk a kiszámítható, megszokott életritmus biztosítása.

A gyermekcsoportok napirendje tegye lehetővé az elmélyült, nyugodt, hosszantartó játékot. Étkezéseknél a kényelmes, nyugodt étkezést biztosítsuk.

A kiscsoportban önkiszolgálással, középső és nagycsoportban asztalfelelősi naposi rendszerrel.

Az étkezések időbeosztását meghatározott időintervallumhoz kössük. A tevékenységek végzésénél el kell kerülnünk a sorakoztatást, torlódást. Biztosítanunk kell, hogy a nap folyamán bármikor a gyerek alapvető szükségleteit kielégíthesse. Minden gyermekcsoportban biztosított a vízivás lehetősége. Ügyeljünk arra, hogy ne legyen magas a zajszint. Az óvodáskorban fokozottan szüksége van a gyereknek a szeretetünkre. Az óvodapedagógus, a dajka mosollyal, dédelgetéssel, ölbe-

vétellel fejezze ki szeretetét. Szeretetünk megnyilvánításával a szülőknek is példát kell mutatnunk. Fontos a nyíltság a gyermekcsoportokban, ahol minden gyermek elmondhatja örömét, bánatát. Az óvodai élet légkörével, amely sokoldalú érzelmi kifejezést és pozitív élményeket biztosít, hozzájárulunk a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez.

IV.2.C. A gyermekek megfelelő gondozottságának biztosítása

Biztosítanunk kell, hogy gyerekeink kellemes, jó légkörben várakozás, sorakoztatás nélkül, szükségleteiknek megfelelően végezdhessék a tisztálkodási, étkezési, öltözködési, WC használati teendőiket.

A mosdóban, reggeli gyülekezési időben, az udvaron ki kell használni a lehetőségeket a gyerekek együttműködésére, mozgáslehetőségére.

Az optimális mozgásfejlődéshez biztosítanunk kell a tágas, levegős és világos tornaszobát, a füves területű udvart.

A gondozásban mindig érvényesüljön az egyéni bánásmód, az egyes gyermekek sajátos igényeinek figyelembevétele. Biztosítanunk kell a gyerekeknek minden évszakban a nap és légfürdőzés, szabad, önálló mozgást, futkározást.

A játék, kirándulás célját és időtartamát mindig a gyermekcsoport életkori sajátosságaihoz igazítsuk.

IV.2.D. A gyermekcsoportok szokásrendszerének kialakítása

A szokások kialakításában elsődleges a cselekvés, a tevékenység, ami az egész személyiséget fejleszti.

A szokásrendszer segítségével a mindennapi cselekvések egy része gazdaságosabbá válik, mindenki számára egyértelmű keretet kap a napi óvodai élet. A szokásalakítás módja az utánzás-ismétlés tudatosává váló cselekvés.

Az óvodában kialakított szokásrendszereket alkalmazzuk a napirendben, a társas, közösségi együttélésben, az egészséges életmód szokásainak alakításában, a tevékenységek megvalósítását elősegítő szokásokban.

Óvodás gyermekeink a családból és bölcsődéből kerülnek az óvodába, így minden gyermeknél változó a beszoktatás időtartama.

A csoport régi tagjait felkészítik a gyerekek fogadására, biztosítjuk a szeretetteljes légkört, a jó hangulatot az ismerkedéskor. A beszoktatás ideje alatt a szülők bent tartózkodnak a gyermekcsoportban. Ez idő alatt nagyfokú önkéntességet biztosítunk az új gyerekek számára az óvodai tevékenységekben való bekapcsolódásba.

Türelemmel, bizalommal, aktív együttműködéssel a szülőkkel és a gyerekekkel zökkenőmentessé tesszük a beilleszkedést.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet biztosítása.
- A gyermek komfortérzetének biztosítása sokirányú gondozási tevékenységgel, odafigyeléssel.
- Az egészség óvása, az egészséges életmód szokásainak alakítása.
- Egészséges testi és lelki fejlődés biztosítása.
- A gyermek fejlettségéhez igazodó mozgásigény kielégítése.

IV.3. Az egészséges életmód alakítása

- Testi-lelki egészség fejlesztése, amely biztosítja a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, a környezethez való alkalmazkodást, az ártalmas hatásokkal szembeni védekezést.
- Egészséges táplálkozás biztosítása az óvodában és a családban.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, az egyéni szükségletekhez igazodó mozgásigény kielégítése, a mindennapos mozgás napirendbe illesztése.
- Az egészséges életmód kialakításához szükséges életvezetési készségek fejlesztése, amely által a problémamegoldás, a rugalmas alkalmazkodóképesség, a nehézségek leküzdése, a mérlegelő gondolkodás, a hatékony kommunikáció fejlődik.
- Fokozott figyelem fordítása a baleset-megelőzésre.
- SNI gyermekek egyéni gondozása.
- Tehetséges gyermekek gondozása.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való foglalkozás.
- Fülészeti, ortopédiai, fogászati szűrés megszervezése.
- Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok nyomon követése, értékelése.
- Egészségvédő szemlélet erősítése (mozgás, levegőzés, étkezés), család bevonása a tevékenységekbe.

Feladatunk az egészséges életvitel iránti igény kialakítása.

Szomatikus egészségfejlesztési feladatok:

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- személyi, környezeti higiénia fejlesztése
test, szájüreg, fogak, érzékszervek, körmök ápolása, WC-használat, létszámnak megfelelő gyermekmosdó és gyermekméretű WC, vízfogyasztás lehetőségének biztosítása egész nap,

természetes levegőcsere biztosítása, szemet kímélő lámpatestekkel történő világítás, rendszeres takarítás, portalanítás

- egészséges táplálkozás:

az étkezésnél különösen odafigyelünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére;

a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése

nem erőltetjük az ételt, de szorgalmazzuk az új ízek megismerését, a napi háromszori étkezés problémamentes lebonyolítása, korszerű egészséges táplálkozás biztosítása

- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása érdekében rendszeres kapcsolattartás megfelelő szakemberekkel

- baleset-megelőzésre nevelés, elsősegély-nyújtás

tanév kezdetén játék- és tornaeszközök biztonságos használatának bemutatása, közlekedési szabályokkal való ismerkedés séta közben, megfelelő tartalmú elsősegély-doboz biztosítása az intézményben

Pszichohigiénés egészségfejlesztés területei:

- stresszhelyzetek elkerülése, kiküszöbölése

a várakozás, siettetés elkerülése;

agresszió kizárása;

egészséges életvezetés.

- egészségre káros szokások megelőzése

dohányzás káros hatásának, veszélyeinek megismertetése a gyerekekkel;

az elhízás, túlsúlyosság veszélyeinek elkerülése.

- helyes életvitel, jó felnőtt példaadás

Fontos az egészségpropaganda a felnőtt dolgozók és családok körében.

A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek tevékenykedő lény, így személyisége a komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban.

A gyermeki tevékenység fogalma: valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének az eszköze.

Képesség-felhasználás, képességfejlesztés eszköze.

A nevelő hatás belső – a tevékenység tartalmából eredő feltételei:

- az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos, hasznos tevékenység legyen

- a célkitűző és a célmegvalósító tevékenység egysége érvényesüljön
- a tevékenység és az eredmény kölcsönös feltételezettsége biztosítva legyen (csak a végigvitt, befejezett tevékenységnek van élményereje)
- a tevékenységrendszer teljessége zavartalan legyen kettős szempontból:
  - elégítse ki a gyermek akciószükségletét
  - oldja meg a gyermekközösség valamennyi feladatát

A nevelő hatás pedagógiai feltételei:

- A tevékenység pedagógiai előkészítése (ráhangolás, tudatosítás) közös feladata az óvodapedagógusnak, dajkának és az egész óvodai környezetnek.
- A tevékenység pedagógiai megszervezése az óvoda dolgozói részéről nagy tapintatot igényel. Semmit se végezzünk el a gyerek helyett, de mindenben segítsünk, amikor arra szükségük van a gyermekeknek.
- A tevékenység pedagógiai értékelése szintén alapvető feladata az óvodapedagógusnak. A siker, a sikertelenség okai, a jól vagy rosszul megválasztott tevékenységi mód, az együttműködés megléte vagy hiánya lehet az értékelés kiinduló alapja.

A személyiség felfogható az egyénre jellemző tevékenység hierarchiaként:

A gyermek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre.

A gyermeki tevékenység szervezésekor figyelembe kell venni a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységének jellemzőit.

Az óvodáskorú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés változás felkelti a gyermek figyelmét és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek. A gyermek tevékenysége gyakran változik, minél kisebb, annál gyakrabban változtatja tevékenységi formáit. Ennek következtében egy adott tevékenység általában rövid ideig tart és nincs mindig összhangban a kitűzött céllal. Az óvodás gyermek életmegnyilvánulásaiban nem különülnek el élesen a különböző tevékenységek. A gyermek számára a játék lehet munka is és fordítva.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítsa a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszköz, ötletek) minél változatosabb, több fajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához.
- A tevékenységek megszervezésekor a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágára támaszkodjon.

- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és komplex tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.

IV.4. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A tevékenységközpontú nevelés olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek.

Az egyéni képesség részben öncél, az önmegvalósítás mértéke, részben a társadalmi létezés eszköze, a társadalmi haladás feltétele, forrása. A tevékenység szervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással. A nevelési orientáló tevékenység, tevékenység szervezés és képességfejlesztés is, vagyis egyszerre több részfunkciót teljesít.

A társadalmi és egyéni szempontok lényeges képességei két nagy csoportba sorolhatók:

- a kooperációs képességek és
- a kommunikációs képességek csoportjába.

A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek:

- A tevékenység a kifejlesztett képesség forrása, mivel a képességek tevékenységek közben fejlődnek.
- A tevékenység nem csak forrása, hanem célja is a képességek fejlesztésének.
- A tevékenység a képességfejlesztés eszköze (az adekvát képességek csak konkrét tevékenységek által formálhatók).
- A tevékenység a kifejlesztett képességek felhasználásának, kifejtésének színhelye (a képességek csak meghatározott tevékenységekben nyilvánulnak meg).

A képesség és a tevékenység annyira mély és genetikus kapcsolatban áll egymással, hogy csak a reáltevékenységekre alapozott nevelésnek lehet igazi esélye a sikeres képességfejlesztésre. Ez az általános képességekre is érvényes, mert nincs olyan általános képesség, melynek ne valamilyen konkrét tevékenység lett volna az eredeti forrása.

A kommunikációra és a kooperációra való képességet a gyermek a kommunikáció és a kooperáció egymással összefüggő folyamatában, azok gyakorlása közben és által szerezheti meg.

Ezek magukban foglalják azokat a lényegi képességeket, amelyek a tudatos emberi élet folytatásához elsőrendűen szükségesek.

Az óvodapedagógus feladatai a képességfejlesztésben:

- Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.

- A folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- A kiemelkedő képességű és a részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást.
- Minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez – viszonyítva igyekezzon fejleszteni.

IV.5. Érzelmi nevelés, szocializáció

Érzelmi nevelés szempontjából a gyermek óvodába lépésétől kezdődően a pozitív tapasztatok, közös élmények és ezekkel párhuzamosan jelen lévő közös cselekvések a meghatározók. Feladatunk a szociális érzékenység fejlődésének, az én-tudat kibontakoztatásának segítése. Az érzelmi alapigény kielégítése, a biztonságérzet védettség-érzet a feltétele annak, hogy a gyermek környezete iránt érdeklődést mutasson, más emberekhez kötődjön. Olyan óvodai légkör megteremtése, ami hozzájárul a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez, a másik megértéséhez.

Az óvodapedagógus feladata az érzelmi nevelés és szocializáció terén:

- Udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Az összetartozás elmélyítése, a mi-tudat alakítása.
- A konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására törekvés.
- Az élővilág, az élet tiszteltére, megbecsülésére nevelés.
- Interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- A tehetséges gyermek kibontakozásának támogatása.
- A lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felzárkóztatása.
- A családdal való együttműködésre törekvés.
- A folyamatos gyermek igényeit figyelembevevő szülői beszoktatás.

Sikerkritériumok:

- Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Segíti az arra rászorulókat.
- Szereti és védi a természetet, szíves ápolja a növényzetet, gondoskodik az állatokról.

- Igényes a saját tevékenységével szemben.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Türelemre, kitartásra képes.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- Érzelmeinek és indulatainak korának megfelelően tud uralkodni.
- Életkorának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Szívesen játszik a többi gyerekkel.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni.

IV.6. A tudatos fejlesztés feltételei

Az óvodáskorú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik.

A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat.

A társadalmi, gazdasági környezet a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétel, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára.

A tudatos fejlesztést az objektív és szubjektív feltételek jelentősen befolyásolják. Az objektív (külső) feltételekről az egészséges óvodai környezet fejezetben részletesen kitértünk.

A tudatos fejlesztés szubjektív feltételei:

1. Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése:

Az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés. Ez azt jelenti, hogy a gyermeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőttnek. Ezt komolyan kell venni és be kell építeni a fejlesztési elképzelésünkbe.

A gyermeket saját környezete, saját tapasztalatai, élményei befolyásolják, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni a nevelés folyamatában. Ezekre az élményekre, tapasztalatokra szükséges ráépíteni, megtervezni a gyermeki tevékenységeket. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel lehetővé válik a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

2. Az óvodapedagógus modell szerepe:

A nevelési folyamatban az óvodapedagógusnak kulcsfontosságú szerep jut. 3-4 éves korban különösen meghatározó a pedagógus személyisége, mert a gyermek válogatás nélkül, kritikátlanul utánoz a szeretett és az érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért. Tiszteletben kell tartani az óvodapedagógusnak a gyermek családból hozott értékeit.

A gyermek-óvodapedagógus kapcsolatának aktívnak, szeretetteljesnek és kölcsönösnek kell lennie.

Az óvodapedagógus magatartását önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség jellemezze. Önálló gondolkodásra, életre serkenteni a gyermeket csak az az óvodapedagógus képes, aki rendelkezik ezekkel a képességekkel. Minden, a gyermekcsoportot érintő kérdésben, szituációban, a lehetőségekhez mérten a döntésekbe be kell vonni a gyerekeket.

3. Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése:

Az óvodai dajka a pedagógiai munka közvetlen segítője, munkáját össze kell hangolni az óvodapedagóguséval. Az óvodapedagógusnak a gyermekcsoportban rendszeresen tájékoztatni kell a dajkát a nevelési elképzelésekről, feladatokról.

Fontosnak tartjuk a dajkák folyamatos önképzését és továbbképzését.

V. A FEJLESZTÉS TARTALMA

A tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe, de ezek az elemek a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

A feladatrendszer elemei:

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

V.1. *Játék és tanulási tevékenység*

A játék hatékony személyiségformáló hatása miatt megkülönböztetett helyet kap nevelőmunkánkban. Napirendünkben játékra fordítjuk a legtöbb időt, melyet igyekszünk egybefüggően biztosítani gyermekeink részére.

Az óvodai nevelőtestület a játékot komplex tevékenységforrásnak tekinti, s tudatosan igyekszik felhasználni a nevelési folyamatban céljai eléréséhez. Fontosnak tarjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melynek hatására beindul a gyermek spontán játéka, tevékenysége.

A játékot kiemelt jelentőségű, kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységként kezeljük. Jót és jól játszani – valljuk, ez a gyermek dolga az óvodában. Az életre nevelés is a játékból indul, és annak segítségével teljesedhet ki. A játék örömforrás, a gyermek alapvető tevékenységi formája.

A játékban a gyermek feloldódik, megszűnnek gátlásai, önfeledten átadja magát a tevékenységnek. Olyan tulajdonságok alakulnak ki a játékban, amelyek később elősegítik a társadalomba való beilleszkedést. A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. Játék közben fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzélemvilága, szabálytudata, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztő hatással van a játék a nagymozgásokra, finommozgásokra, a figyelemre, megfigyelőkészségre is.

A játéktevékenység célja a tevékenységeken keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakozása, kompetenciáinak fejlesztése, érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása, szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

Óvodánkban megfelelő csoportléggkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítunk a gyakorlójátékhoz, a szimbolikus-szerepjátékhoz, a konstruáló és szabályjátékhoz.

A játék lehet a gyermek *szabad játéka* és az óvodapedagógus által kezdeményezett játék. A szabad játék során óvodapedagógusaink biztosítják a gyermek számára az önállóságot, szabadságot:

- a játéktevékenység kiválasztásában,
- a játékeszközök megválasztásában,
- társak megválasztásában,
- gyermeki játékelgondolás megvalósulásában,
- a játszóhely megválasztásával és kialakításával.

Óvodapedagógus feladata a szabad játékban:

- A folyamatosság érdekében elegendő idő biztosítása a játék befejezésére.
- Az óvodapedagógus mindig elfogadóan, biztonságot adóan, támogatóan vesz részt a játékban.

Kezdeményezett játék:

A kezdeményezett játéktevékenység első lépését az óvodapedagógus teszi meg, a gyermek érdekében történik, a gyermek sajátos fejlődésének és igényeinek megfelelően.

A kezdeményezett játékban az óvodapedagógus feladatai:

- lehetőséget biztosítani a játéktevékenység megválasztására, a gyermeknek jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel
  - alkotó pedagógiai légkörben biztosítsuk az önállóságot és önmegvalósítást, a kreatív játék kibontakoztatását
  - a játék célja a gyermek képességeinek fejlesztése figyelembe véve aktuális állapotát
- Célunk a szabad játék elsődlegességének biztosítása, a megfelelő feltételek megteremtésével, játéktámogató magatartással, a szülők szemléletformálásával.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki játékkal kapcsolatban

A játék objektív feltételeinek biztosítása:

- A napirendben az összefüggő *játékidő* biztosítása.
- Elsőbbség biztosítása a szabad játék megfelelő időtartamára.
- A játékidő mértékét a gyermek játékigényéhez igazítsuk.
- A játékidő indokolatlan megszakításának elkerülése.
- **Hely** biztosítása.
- Az udvari szerepjáték lehetőségének kibővítése
- Tágas, elegendő hely biztosítása az életkori sajátosság figyelembevételével.
- A kicsiknek a védettség, a nagyoknak a függetlenség érzését biztosítsuk.
- Legyen lehetőség a csoportszoba átrendezésére, ha a játék témája azt kívánja.
- A hely kijelölését rugalmas megoldások, szokások szabályozzák.
- Legyen lehetőségük a gyerekeknek a játéktér átrendezésére.
- Esztétikus eszközök biztosítása
- Tematikus játékszerek biztosítása
- Polifunkciós (konstrukciós) játékszerek a csoportlétszámnak megfelelő mennyiségben legyenek

- A természetben található anyagok, használati tárgyak, népi játékok, gyermekek által készített eszközök a csoportokban álljanak a gyerekek rendelkezésére.
- Legyen a csoportokban „kincses láda”, aminek tartalmát a gyerekekkel közösen, folyamatosan bővítsük.
- A barkácsoláshoz szerszámok biztosítása
- Csoportlétszámnak megfelelő ábrázolási eszközök biztosítása
- A dramatizálás és bábozás eszközei a csoport életkori sajátosságait, érdeklődését figyelembe véve álljanak a gyerekek rendelkezésére.
- A játékeszközök mindig a gyerekek által elérhető, jól látható helyen legyenek elhelyezve.
- Az új játékeszköz használatának megismerése együttjátás során történjen.

A játék szubjektív feltételeinek biztosítása:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, biztonságot nyújtó, derűs óvodai **légkör** biztosítása.
- A felszabadult, örömteli, elmélyült játék kibontakozásához tervezett, szervezett *élménynyújtást* biztosítson az óvodapedagógus.
- Intézménylátogatások (iskola, bölcsőde, posta, könyvtár, rendőrség, orvosi rendelő,)
- Bábszínházi, múzeumi látogatások, kirándulások, utazások különböző közlekedési eszközökön.
- Óvodapedagógus szerepe, magatartása, hatása a játékokra akkor helyes, ha a játék rangját, fontosságát, szabadságát helyesen értelmezi.
- Rendelkeznie kell minden óvodapedagógusnak a következő képességekkel: gyermek- és játékszeretet, empátia, őszinte érdeklődés, öröm, kommunikálni tudás a játék nyelvén, gazdag metakommunikáció, hitelesség, törődés, önismeret, tolerancia, kreativitás, problémaérzékenység, kezűgyesség, szervezőképesség.
- A szülők segítségével minden óvodapedagógus törekedjen a negatív élményforrások (televízió, DVD, számítógépes játékok) kiküszöbölésére.
- Szülők, óvodapedagógusok, gyerekek közös játékának megszervezése.
- Óvodapedagógus feladata felkínálni a játéktevékenységet a gyerek számára, de ez a gyerek szabad választásával társuljon a részvételben, az eszközök, hely, partnerek megválasztásában.
- Beavatkozás csak akkor történhet, ha a játék menete nemkívánatos tartalmat vesz fel, közbelépés akkor, ha balesetveszély áll fenn, vagy a kialakult konfliktust nem tudják megoldani. Bekapcsolódás során belép a gyermeki tevékenységbe. Ilyenkor fontos, hogy beleélje magát a játékhangulatba, ötleteivel, mintaadással fejlessze tovább a játékot.

- Nemi identitás fejlődésének elősegítése, a nemi szerepek határainak tágítása, a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékek megőrzése mellett (fiúk előzékenysége a lányokkal szemben, babázó, lányokkal játszó kisfiú, fiúkkal játszó kislány).

A játék sikerkritériumai:

- Képesek egyéni ötlet, élmény alapján építeni, konstruálni.
- Játékában elmélyült, kitartó
- Képes az átélt élmények eljátszására.
- Örömmel, önfeledten játszik.
- Szívesen vállal szerepet a játékban, s a vállalt szerep szerint tevékenykedik.
- Önállóan kezdeményeznek bábozást, dramatizálást.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait, társait is figyelmezteti azok betartására.
- Képes lemondani kedvenc játékszeréről.
- Örömmel játszik szabályjátékokat, képes a szabályok betartására.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- Az elmélyült játék feltételeinek megteremtése, nyugodt légkör megteremtése a gyermekcsoportokban.
- Közös élményszerzési, tapasztalatszerzési lehetőségek maximális kihasználtságára törekvés az óvoda szűkebb és tágabb környezetében.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- Életkornak megfelelő játékeszközök folyamatos biztosítása.
- A játékra fordított idő mértékét a gyerekek játékigénye, játékhangulata határozza meg.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Biztosítsuk, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg.
- Szülők, óvodapedagógusok, gyerekek alkalomszerű közös játékának megszervezése.
- Az óvoda felnőtt dolgozói utánozható mintát adjanak a gyermekek szerepjátékához.
- A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a konfliktusok önálló megoldását gyakorolják a játékukban.
- Az udvari játéktevékenység színvonalának emelése, az udvari szerepjáték lehetőségeinek kibővítése.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Programunkban a játék az óvodai tanulás legfontosabb színtere.

A játékon belül perceptuális, motoros, szociális és verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán, vagy irányított módon tanuljon a gyermek. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó folyamatos és alapvető feladat. Célunk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségében több ismeretet kapjanak a gyerekek. A több érzékszervet igénybevevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb az óvodás korú gyerek fejlődésének szempontjából.

A gyerek a világot komplex módon érzékeli, észleli, éli meg, így a tanulás során is ebből indul ki. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés, a sokoldalú tapasztalatszerzés központi kérdése a tanulási folyamatnak. A komplex foglalkozások rendszerén át jut el a gyerekhez az, ami számára megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

Szeretnénk elérni, hogy örömmel, önként vegyen részt a tanulási tevékenységben óvodásunk. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérjük, mert a sikerélmény erősíti önbizalmát, bátorságot ad az újabb, nehezebb problémák megoldásához.

Programunk keretjellege biztosítja az óvodapedagógusnak a gyermek igényeihez, egyéniségéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. A nevelésen belül megvalósuló tanulás, kötött és kötetlen kezdeményezések, beszélgetések, foglalkozások, tapasztalatszerző séták alkalmával egyaránt megoldhatók a napi élet bármely mozzanatában. A tanulási formák megválasztását az egyéni érési tempó, a fejlettségi szint, az aktuális késztetések és tevékenységek adott szituációi mutatják meg.

A belső késztetés és a külső hatás eredményeként kínálhat az óvodapedagógus olyan tevékenységet, ami a tanulás előmozdítója lehet. Mindig a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira, ismereteire építve kell biztosítani a változatos tevékenységeket. A játékra épített szervezett tanulás a gyerek választásán alapul és megvalósítása számára szándékos tanulást idéz elő. Figyelembe vesszük, hogy minden gyereket más és más késztetés vezérel. Az óvodapedagógusnak ismerni kell minden gyerek sajátos szükségletét, érdeklődését, fejlettségi szintjének mutatóit.

Fontos az eltérő szükségletekhez való igazodás, ezért kell differenciáltan megválasztani a tanulás célját, a tartalmi kérdések megfogalmazását. A tanulási tevékenység folyamatának irányítása, motivációs háttérének biztosítása az óvodapedagógus feladata.

Nem az ismeretek, hanem a sokoldalú tapasztalatok megszerzése a cél. A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységekben megvalósuló tanulóval kapcsolatban:

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Egyszerre, egy időben, kevesebbet, de minőségben több ismeretet kapjanak a gyerekek.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A tapasztalás, sokoldalú cselekedtetés lehetőségének megteremtése.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- Örömmel, önként vegyenek részt a tanulási tevékenységben a gyerekek.
- A gyerekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- A tanulási formák a gyermekcsoport igényeihez, a gyermekek egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodjanak.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképeségét is megismerheti.

Tevékenységekben megvalósuló tanulóval adódó óvodapedagógusi feladatok:

- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- Pozitív értékeléssel, személyre szabottan segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése, fejlesztése. A tehetség-ígéretes gyermekek megnyilvánulása:
  - Intellektuális képesség (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás)
  - Speciális képességek (matematikai, zenei, ábrázoló, pszichomotoros, szociális)
  - Viselkedési jegyekben (erős akarat, intenzív érdeklődés, energikusság, érzékenység)
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
  - A tehetség és megjelenési formáinak felismerése
  - Segítségadás a gyermeknek a továbbfejlődésben.
  - Speciális szükségletei kielégítése, kreativitásának ösztönzése.

- Szülő segítése gyermeke nevelésében.
- Potenciális, tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása a tanulási folyamatokban.
- Változatos, több érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása, utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, kutatás örömeit.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Komplexitásra törekvés a tanulási tartalmak, fejlesztések feldolgozásánál.
- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése, párhuzamos tevékenységi formákban.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Gyakorlati, problémamegoldásra ösztönző helyzetek.
- Potenciális tanulási zavar, részképeség-lemaradás időbeni kiszűrése, jelzése a megfelelő szakembernek.

Sikerkritériumok:

- Szívesen vesznek részt a gyermekek a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- A gyerekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- A részképeség- és tanulási zavaros gyermekek időben, megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

Kultúra átadás:

A gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket. Komplexitását a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Kiindulópontnak tekintjük a természeti-társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat.

A családdal való együttnevelés során az óvodapedagógusnak figyelembe kell venni, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek a gyerekek. Tekintettel kell lennünk a családban kialakult kulturális, világnézeti, etnikai hagyományokra.

V.2. Társas, értékorientált közösségi tevékenység

Eddig nevelőmunkánkban is kiemelt figyelmet fordítottunk az óvodai gyermekközösség formálására, a közösségi szokások, a helyes magatartási formák kialakítására. Az óvodai dolgozók gyermekszeretete, a nyugodt, szeretetteljes légkör biztosítéka a jó gyermekközösség kialakításának. Nagy súlyt fektetünk a gyermekek beszoktatására a pozitív élmények biztosítására. Óvodai életünk hagyományai, a közös tevékenységek is hozzájárulnak a társas, közösségi élet gazdagodásához.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, értékorientált közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása.
- A gyerekcsoporton belül az együttműködés, együttjátszás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása.
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.
- A közösségi szokások kialakítása a tevékenységek végzését segítse.
- A gyermekek egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában a nyíltságra, őszinteségre, szabadságra kell építeni.
- Elegendő idő biztosítása a gyermekek beszoktatására.
- A társakért, a csoporttért érzett felelősség kialakítása.
- Lehetőséget kell teremteni az önálló kapcsolatok kialakítására, különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok kezelésére.
- Arra kell nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik irányában.
- Demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- Az óvoda nyitottsága az óvodáskor végéig biztosítsa a szülőknek a nevelőmunkába történő betekintést.
- A csoport együttéléséhez szükséges szokások, szabályok, normák kialakulásának elősegítése.

V.3. Munka jellegű tevékenység

A munkát tudatos, célirányos tevékenységnek, a személyiségfejlesztés fontos eszközének tekintjük óvodánkban. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető a gyerek számára. Arra kell törekednünk, hogy a rendszeres, folyamatos munkatevékenység ne legyen kényszerített feladat a gyermek számára.

A gyermek önkéntességét, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését, nyitottságát tudatosan használjuk fel nevelési céljaink megvalósítása érdekében. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat, felelősségvállalás megismerését is szolgálja.

Óvodánkban a munkajellegű tevékenységek tartalma az alábbi területekhez kapcsolódnak:

- Önkiszolgálással, biológiai szükségletekkel kapcsolatos tevékenységek önálló végzése. Étkezéssel, öltözködéssel, tisztálkodással kapcsolatos teendők végzése.
- A csoport érdekében, másokért végzett tevékenység (naposság, mosdófelelős, játék és egyéb eszközök előkészítése, elrakása, csoportszoba díszítése, rendben tartása)
- Kerti munkák végzése (udvar, virágoskert, konyhakert gondozása)

A közvetlen környezetük rendben tartása, a csoportszoba díszítésre, a tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítése is hozzátartozik az óvodai munkavégzéshez. Gyermkeink bekapcsolódnak az iskolai papírgyűjtésbe, a kapott pénzen mindig játékot vásárolunk, így érezhetik munkájuk eredményességét is.

Az óvodapedagógus feladatai a munka jellegű tevékenységgel kapcsolatban:

- A gyermekek részére a munkavégzés szükséges megfelelő eszközök folyamatos biztosítása.
- A munkavégzés rendszeres, folyamatos tevékenység legyen.
- Arra törekedjünk, hogy a munka jellegű tevékenység örömet jelentsen a gyerekeknek és azt teljes önállósággal végezhesse.
- A munkavégzés mindig differenciáltan, a gyermek sajátos igényeinek figyelembevételével valósuljon meg.
- Minden gyermek számára lehetőség biztosítása arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedves és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet.
- Önkéntesség, nyitottság, megismerési vágy, aktivitás, érdeklődés tudatos felhasználása a nevelési cél megvalósítása érdekében.
- A közös munkában való részvétellel a döntési képességek és a felelősségvállalás képességének a gyakorlása.
- A szolidaritás, a versengés, a segítségnyújtás képességének továbbfejlesztése, gyakoroltatása.
- A kötelességtudat, a szervezőkészség képességének gyakorlása.
- A gyermekcsoportokban az élősarok kialakítása, folyamatos gondozása, a kerti munka nyújtson lehetőséget a környezet és az ember kapcsolatának megtapasztalására.
- Biztosítsunk lehetőséget olyan munkatevékenység végzéséhez is, ha a tevékenységi vágy és a gyermek képességei nincsenek teljesen összhangban.

- A munka jellegű tevékenységek bevezetése fokozatosan, a gyermek aktivitására építve történjen.
- Szülők meggyőzése arról, hogy a családban is legyen saját munkafeladata a gyerekeknek.
- Elegendő munkalehetőség szervezése, elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére.
- Feladatadáskor a differenciálás elvének érvényesítése.
- Kerti munka szervezése közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődéséhez szükséges feltételek megfigyelésének megteremtése.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről. (Téli madáretetés, itatás.)
- Folyamatos visszajelzés a gyermekek számára a munkavégzéssel kapcsolatosan.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.

Sikerkritériumok:

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják az evőeszközt, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak ki- és begombolni, próbálkoznak a cipőfűző megkötésével.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő életkoruk fejlődésével arányosan csökken.
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.
- Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére.
- Szívesen vállalnak felelősi munkát (mosdó, élősarok), és azt önállóan teljesítik.
- Ügyelnek a környezet rendjének megőrzésére, segítenek annak tisztántartásában.
- Vigyáznak a csoportszoba bútoraira, játékaira, rendben tartják azokat.
- Szívesen részt vesznek a környezettudatos viselkedés megalapozásának munkájában (falevelek összegyűjtése, szemét szelektív elhelyezése a gyűjtőkben, szívesen teljesítenek alkalomszerű megbízásokat.)
- Pontosán megértik mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik is.

V. 4. Szabadidős tevékenység

Igazi tartalma a termény idő-felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez a gyermek számára öntevékenység, döntés. A szabadidős foglalkozásoknak azért kell a saját, semmivel nem helyettesíthető helyüket és szerepüket kivívniuk, mert a gyermek másképp nem tanulja meg, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel.

A kívülről irányított ember, ha hozzászoktatták önállótlan helyzetéhez, nem lesz képes belülről, önmaga által irányított emberré válni.

Az óvodában sajátosan értelmezzük a szabadidős tevékenységet. Ennek ok az, hogy az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan, a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykedhetnek.

A délutáni időszakban jut idő arra, hogy a gyermekek az óvodapedagógusok által biztosított lehetőségek közül szabadon választhassanak (bábozás, festés, rajzolás, sakk, társasjáték, játék a másik csoportban, mese-vers, barkácsolás, tánc).

A döntést nehezíti, hogy a szabad választási lehetőség az egyik csoportból a másikba való átlépést is lehetővé teszi. Ezzel a lehetőséggel inkább a nagyobbak élnek, míg a kicsik csak az óvodapedagógusukkal együtt mennek át a másik csoportba. Számukra ez jelenti a biztonságot. A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével kitágítjuk a gyermek élet- és mozgásterét, ez maga után vonja a gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képességek kifejlődését.

Az óvodapedagógusok feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére.
- Keresse a lehetőséget a nagyobb mozgás és tevékenységi tér biztosítására a gyermekeknek.
- Bővítse a választásra felkínált tevékenységek listáját, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyerekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermek fantáziájának fejlődését.
- Lehetőség biztosítása az egyéni képességek fejlesztésére, kibontakoztatására.

VI. A FEJLESZTÉS KERETEI

1. Nevelési folyamat

2. Tanulási folyamat

a.) Spontán tapasztalatszerzés

b.) Önállóan irányított tapasztalatszerzés

c.) Csoportos tapasztalatszerzés

▪ spontán tapasztalatszerzés

▪ irányított tapasztalatszerzés (kötött, kötetlen)

3. Komplex foglalkozások rendszere

4. Osztott csoportok

A komplex foglalkozások rendszere

A komplex foglalkozások lényege:

- Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén.
- A foglalkozásokat probléma-centrikussá és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi.
- A foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

VI.1. Anyanyelv

A szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak a legfontosabb eszköze.

Az anyanyelv integráló elemként a nap folyamán minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, a szociális kapcsolatainak kialakítását. A gyermekcsoportokban napirendbe építve szervezünk anyanyelvi játékokat.

Kiscsoportban:

- Légzéstechnikai gyakorlatok,
- hangutánzás,
- fújási gyakorlatok
- ajak- és nyelvgyakorlatok.

Középső csoportban:

- Szókincsbővítés,
- ritmusfejlesztés,
- hangfelismerés,
- akusztikus differenciálás.
- rövid és hosszú hangzók elkülönítése,
- hallási figyelem, emlékezet fejlesztése,
- dominancia kialakulásának elősegítése.

Nagycsoportban:

- Mondatalkotás, mondatfűzés történetmesélés közben,
- kitalált mese, történet bevezető mondat utáni folytatása,
- hangsorok analízise,

- szótagra, hangokra bontás,
- ellentétpárok és szinoníma gyűjtés
- Barkochba játék.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex feladat, ami jelen van a nevelési folyamat egészében.

A gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet.

Az óvoda fejlesztési feladatainak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni, és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni. Az óvodapedagógusnak biztosítania kell annak a lehetőségét, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, foglalkoztatja. Az anyanyelvi nevelés során a türelmetlenség, a gyermek korlátozása nem megengedhető. A kellemes, nyugodt, tevékenységgel gazdag óvodai légkörben a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek. Szabadidős tevékenységként sokféle anyanyelvi játék kezdeményezése (Mit visz a kishajó, Szótag-séta).

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyerekeknek. Fontos, hogy az óvodai dolgozók beszéde érthető, egyszerű és világos legyen. Dicsérettel ösztönözze a bátoralanabb gyermekeket a beszédre.

A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kell kísérni az óvodapedagógusnak a gyermekcsoportokban, a személyiséglapon rögzíteni az esetleges változást.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt légkör megvalósítása, beszélő környezet megteremtése.
- A gyermeki természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása.
- A beszédöröm biztosítása, vagyis arra nevelni a gyereket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- A gyermeki kérdések támogatásával, a válaszok igénylésére ösztönzéssel. Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.
- A nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- Szakmai kapcsolattartás a fejlesztőpedagógussal.
- Képesé tenni a gyerekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- A beszédszínt emelése olyan formában, hogy a gyerekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.

- A beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A beszédhibák javításához logopédus igénybevétele, folyamatos kapcsolattartás.
- Szülői értekezleten logopédus felvilágosító előadása a beszédhibákról, azok következményeiről.
- Az élő mese fontosságának hangsúlyozása, a tévé káros hatásainak hangsúlyozása.
- A családok szerepének hangsúlyozása a gyermekek beszédfejlődése szempontjából.
- Bábszínház látogatások szervezése.
- Könyvtárlátogatásokra lehetőség megteremtése.

Sikerkritériumok:

- Gyermekek szókincse koruknak megfelelő.
- Bátran, szíves kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- Társára odafigyel, meghallgatja mondanivalóját.
- Bátran kérdez, a közölt információt megérti.
- A verbális emlékezet korának megfelelő.
- Egyszerűbb történetet, mesét képes is önállóan elmondani.
- Ismeri és alkalmazza az udvariassági kifejezéseket.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Képes élményét és gondolatait elmondani.
- Kérdésre egyszerű mondattal válaszol.
- Tudja használni a metakommunikációs eszközöket.

VI.2 A külső világ tevékeny megismerése

Magába foglalja a környezet szeretetere, védelmére nevelést, a gyermek környezettudatos magatartását a különböző tevékenységek végzésében, a természeti- társadalmi környezet felfedezését, megismerését, születéstől-felnőtt korig az ember és környezete harmonikus együttélését, az erre történő szocializálást. Óvodánk jó gyakorlata: A külső világ tevékeny megismerése óvodánk nagycsoportjában. Célja: szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetünk megismertetése a nagycsoportos gyermekekkel, környezettudatos magatartás közvetítése, elsajátíttatása a tevékenységek végzése közben.

A környezet szeretetére, védelmére nevelés:

Környezettudatos, fenntarthatósági szemlélet formálásra, természetbarát életformára leginkább a mindennapi étellel tudunk nevelni. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik a gyermek érzékenysége, megalapozódik a természettel együtt élni tudó és védő ember szokása.

A természeti-társadalmi környezet felfedezése, megismerése:

A gyermeket körül vevő világ az otthoni és óvodai környezet megismerésével kezdődik. Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy mit szeretne megmutatni, felfedeztetni a gyerekekkel. A spontán adódó helyzeti lehetőség kihasználásával bővítheti, kiegészítheti a gyermek világról szerzett tapasztalatait, ismereteit. Ebben a komplex tevékenységben is a kötetlen, a teljes napi életet átfogó ismeretszerzés dominál. Meg kell láttatni, szerettetni a gyermekkel azt a környezetet, amelyben él, fel kell hívni figyelmét annak értékeire, szépségeire. A gyermeket a környezet megismerése során olyan tapasztalatokhoz juttatjuk, melyek segítségével biztonsággal eligazodik az őt körülvevő környezetben. Megismertetjük vele szűkebb és tágabb környezete hagyományait, szokásait, az ott élő társadalmi környezetet. Ismeretekhez juttatjuk a nemzeti-, családi- és tárgyi kultúra értékei tekintetében, a haza szeretetére, védelmére nevelünk.

A környezet felfedezését a négy évszak, annak változásai, történései foglalják keretbe. Lényeg az élmény és a tapasztalás, ezért kell sokat a szabadban tartózkodni a gyerekekkel.

A különböző eszközöket, terméseket összegyűjtjük és az év folyamán különböző foglalkozásokon hasznosítjuk. Minden gyermekcsoportban van élősarok, ahol a gyerekek folyamatos megfigyeléseket végeznek, tevékenykednek. A „vendég háziállatokat” gondozzák, megfigyelik.

Óvodás korban a gyermeket érzelmei vezérik, így a sok élmény nyújtásával, az érzelmeiken keresztül a környezetben megtalált örömök segítségével igyekszünk elérni a természeti és társadalmi környezet felfedezésének, megismerésének kitűzött céljait.

A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat.

Fontos a felnőttek, társak tisztelete és szeretete is. Így fejlődik ki a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedései formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. A környezetvédelem erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe.

A gyermekek újraélik az óvodában mindazt, amit a családban, tágabb környezetükben látnak, hallanak, tapasztalnak. A születéstől – a felnőtt korig komplex foglalkozások magukba foglalják a közlekedéstől, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyerekek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez, gyakorlásához.

A születéstől-felnőtt korig megfogalmazott komplex foglalkozások a testápolástól a közlekedésig magukba foglalják mindazt, ami támpontot nyújthat a meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

Kiemelt szerepet kapnak az ünnepek, amelyek jó alkalmat teremtenek az együttlétre, a közös találkozásra. Óvodánkban megünnepeljük az Állatok világnapját, a Víz világnapját, a Földnapját, Madarak és fák napját.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében:

- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- Megalapozzuk, formáljuk a környezettudatos magatartást, a gyerekek tevékenységein keresztül.
- Tudatosan törekedjen arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek a kirándulások, séták, kerti munka, ünnepek alkalmával.
- A különböző évszakokban kirándulás szervezése a Bükk-hegységbe, Kácsra.
- A Napsugaras Napok programjain belül kirándulás szervezése (Harsányi kalandpark, Miskolci Állatkert és Kultúrpark, Tisza-tavi Ökocentrum).
- Minden eszközt biztosítanunk kell a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéséhez.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg.
- Az óvodai csoportokban élősarok, konyha és virágoskert feltételeinek biztosítása.
- Változatos tevékenységek biztosítása, felfedezése, megismerése, megfigyelése.
- Témaválasztásnál a lakóhely, a környezet sajátosságainak figyelembevétele.
- Felfedeztetni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Megmutatja a környezet, természet pusztulásának témáit.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait, a föld, levegő, víz, állatvilág meghatározó szerepeit.
- Környezetbarát szokások megalapozása – hulladékkezelés, takarékos energiafelhasználás.
- Kirándulásokon növényekkel, állatokkal, állathangokkal való ismerkedés.
- Elemi közlekedési szabályok gyakorlása, megismerkedés a közlekedési eszközökkel.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését a környezet alakításában.

- Tudatosítja a gyermekben az emberi munka értékét, a szabadidő hasznos eltöltésének fontosságát.
- A környezeti neveléshez kapcsolódó jeles napok hagyományainak ápolásával pozitív, személyes példát nyújt az óvodapedagógus környezettudatos magatartásával.

Sikerkritériumok:

- Képes önálló véleményalkotásra, tud dönteni.
- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Meg tudja mondani saját, szülei nevét.
- Ismeri pontos lakcímét, tudja szülei foglalkozását.
- Ismeri az elemi közlekedési szabályokat, s azokat betartja.
- Tudja óvodájának nevét.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismeri a növény- és állatgondozás egyszerű feladatait.
- Ismeri, megnevezi a környezetében található növényeket.
- Kialakulóban vannak azok a szokások, amelyek a természeti-társadalmi környezet megóvásához, megbecsüléséhez szükségesek.
- Szívesen vesz részt kiránduláson, sétán, rendezvényen.

VI.3. A külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok

A külső világ tevékeny megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, olyan ismeretekkel bővítjük tudásukat, melyeket tevékenységeikben is alkalmazni tudnak. Alakítjuk ítéliképességüket, fejlesztjük tér-, sík- és mennyiség szemléletüket.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósulhat meg:

- Utánzásos, minta- modellkövető.
- Spontán játékos tapasztaltszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztaltszerzés.
- Gyakorlati problémafelvétel és feladatmegoldás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozások.

A matematikai tartalmú tapasztalatok terén 2 életkori szintet jelölünk meg:

1. szint: Bevezetés a matematikába, általában a gyermek 5. életévéig tart.

Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

2. szint: Az intenzív fejlesztés szakasza, az 5-6-7-8. életévben.

Feladata: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.

A tevékenységek végzése a folyamatos cselekedtetés sok olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, motoros és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai tartalmú tapasztalatok terén:

- Olyan eszközök, tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A tevékenységek végzése során matematikai tartalmú ismeretek nyújtása, tapasztalatok szerzése.
- Egyéni foglalkozások a szabad játék során.
- Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése.
- A komplex matematikai tartalmú tevékenységek kezdeményezésének minden esetben támaszkodnia kell a gyermeke ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- A matematikai tartalmú képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten kell megvalósítani.

Sikerkritériumok:

- Logikus gondolkodása, logikus következtetései életkorának megfelelő.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Helyesen használja a névutókat.
- Helyesen értelmezi és használja a kisebb-nagyobb, hosszabb-rövidebb, több-kevesebb kifejezéseket.

- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja – kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Felismeri, megnevezi az alapvető mértani testeket.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Képes azonosságokat, különbségeket felismerni és megfogalmazni.

VI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket a világ szépségeivel. Fontos, hogy egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyerekeket. A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata.

Az újat alkotás, a változások elindítása, az önálló egyéniség kifejezése a kreatív emberek sajátossága.

Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő.

Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyerekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére.

Az óvodapedagógus felelőssége nagy, mert a gyermek mindenre fogékony, mindent befogad, minden érdeklő, mindent utánoz válogatás nélkül. Az óvodapedagógus véleményét, ha szeretetteljes kapcsolatban van vele, fenntartás nélkül elfogadja.

Fontos, hogy jó ízlésű, művészetet kedvelő és ismerő óvodapedagógus foglalkozzon a kisgyermekkel.

A vizuális tevékenységet a gyermek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, tevékenységi vágyára alapozva építhetjük. Lényege a cselekvés, gyakorlás, a gondolatok szabad, kreatív kifejezése. A vizuális nevelés egész napos, a nap folyamán bármikor megvalósítható tevékenység.

A gyermekcsoportokban biztosítjuk a gyermekek számára elérhető állandó helyen az ábrázolási eszközöket (ceruza, zsírkréta, ecset, olló, ragasztó, festék, színes papírok, textilek, filctollak). Feladatunk biztosítani a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. A játék idő különösen alkalmas az alkotásra, barkácsolásra, a játékhoz szükséges eszközök elkészítésére. Fontos a gyerekeket megismertetni a technikai fogásokkal, alapelvekkel. A differenciált, egyéni látásmód érvényesülése, a kreativitás támogatása, bátorítása foglalkoztatási formától függetlenül minden szituációban szükséges.

A tevékenység megszervezéséhez pedagógiai alap az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Jól hasznosíthatók az ünnepek, amelyek érzelmileg közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat.

A hagyományörzés – a vizuális nevelés középpontjába állítva – egész éven át élményt nyújtó feladatot ad, ötletet szolgáltat a kreatív, elmélyült tevékenységhez.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka – mint az ábrázolás különböző fajtái – továbbá a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség-fejlesztésnek.

A gyermekcsoportokban a különböző tevékenységek eszközei:

<u>Rajzolás:</u>	zsírkréta, aszfalt kréta, grafit ceruza, színes ceruza, filctoll
<u>Festés:</u>	nyomdázás, festés szivaccsal, kézzel, vízfestéssel, temperával, textil- és üvegfestéssel
<u>Mintázás:</u>	agyag, homok, főzött gyurma, lisztgyurma, plasztilin
<u>Papírmunkák:</u>	tépés, vágás, ragasztás, mozaik készítés, hajtogatás, origami
<u>Kézi munka:</u>	varrás, fonás, szövés, fűzés, körmöcske

Az óvodapedagógus feladatai a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységekben:

- Biztosítsa a nyugodt légkört, megfelelő helyet, időt, eszközt, önállóságot a gyerekek számára a tevékenységek gyakorlásához.
- A csoportszobát a gyerekekkel közösen úgy alakítsa, hogy a különböző ábrázolási tevékenységet kereső gyerekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.
- A higiénias szokásokat megtanítja, azok betartását figyelemmel kíséri (ruha ujjának feltűrése, védőkötény, védő asztalterítő használata, kézmosás).
- Folyamatos élményszerzéssel, ötletadással segítse elő a gyermek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
- A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, a tépést, ragasztást, nyomdázást.
- A 4-5 éveseknél megismerteti a vágás, hajtogatás, fonás, varrás, gyöngyfűzés, képalkotás alapjait.
- 5-6-7 évesekkel megismerteti a szövést, a képalkotás különböző technikákkal történő készítését (Mozaik, kollázs, nyomatok), a barkácsolás technikáját.

- Életkoruknak megfelelő műalkotásokkal ismerteti meg a gyereket (képzőművészeti könyvek nézegetése, képzőművészeti kiállítások megtekintése).
- Rácsodálkoztatja a gyermeket a szépre, az esztétikusra.
- Rajzkiállítást készít, rajzpályázatokon vesz részt a gyermekekkel.
- Törekszik a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Az elkészült gyermekmunkáknak gyűjtődossziét biztosít.
- Az udvaron is lehetőséget teremt a vizuális nevelés végzésére.
- Figyelemmel kíséri a helyes ceruzafogást, a balkezes gyermekekre odafigyel.
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, szárított, préselt növények, fűszerek).

Sikerkritériumok:

- Szívesen, bátran használja az ábrázolási eszközöket.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Rendeltetésszerűen tudja használni a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri és alkalmazza a különböző ábrázolási technikákat.
- Ismeri a 6 alapszint, azt bátran használja.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete, intermodalitása korának megfelelő.
- Ábrázolása során kitartó, egy munkán több napon át is képes munkálkodni.
- Finommotorikus képessége megfelelő, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Alkotás közben ügyel környezetére, önmagára, munkája tisztaságára.
- Térlátása életkorának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra.
- Az alkotás által gazdagszik a gyermek belső képi világa.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.
- Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, építményt.

VI.5. Mindennapi tevékenység

Verselés, mesélés

Fontos, hogy mindennap meséljünk vagy verseljünk valamilyen formában a gyerekeknek. Célunk az irodalmi érdeklődés felkeltése, a magyar kultúra értékeinek átörökítése, interkulturális nevelés.

A különböző szituációkban, napirendi tevékenységben fontos, hogy átélje a gyermek a mesében rejlő csodát. Irodalmi nevelésünk meghatározza a gyermek, gyermekcsoport komfortérzetét. A mese-vers mindennapi alapvető szükséglet a gyermekek számára. Motivációként nem célszerű túl sok eszközt használni a kezdeményezésekre.

Bábozásnál, dramatizálásnál lehetőséget kell adnunk a gyermekeknek az eszközök megválasztására, elkészítésére. A mese-vers anyagának kiválasztásánál fontos az életkorhoz való alkalmazkodás.

3-4 éveseknek: rövid versek, mondókák, állatmesék, ismerkedés a képes-, mesés könyvekkel.

4-5 éveseknek: párbeszédese mese, történetek, láncmese, egyszerű szerkezetű tündérmesék, versek.

5-6-7 éveseknek: kiszámolók, felelgetők, tréfás mesék, tündérmesék, állatmesék, versek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Életkornak megfelelő, változatos irodalmi élmények biztosítása, közvetítése.
- Bábszínház-látogatás, gyermekelőadásokon való részvétel szervezése.
- Könyvtárlátogatások megszervezése.
- A gyermekek vers-mesealkotásra való ösztönzése, lehetőség biztosítása az általunk kitalált történetek, mesék elmondására, bemutatására.
- Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása, képeskönyvek elérhetőségének biztosítása.
- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból, mai kortárs irodalmi művekből, más népek, nemzetiségek meséiből történjen az anyag kiválasztása.
- Irodalmi művek ajánlása a szülőknek.
- A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása.

Sikerkritériumok:

- Mese és vers kezdeményezéseken szívesen, örömmel vesznek részt a gyermekek.
- Szívesen mondanak verset, mondókát.
- Mese-vers kezdeményezéseken képesek kitartóan figyelni.
- Megjegyzik az egyszerű mesefordulatokat.
- Szívesen nézegetnek képeskönyvet, vigyáznak épségére.
- Képesek a folyamatos mese szálait felidézni, epizódjait összekötni.
- Képesek történeteket, rövid mesét alkotni.
- Ismerik a bábszínházi, színházi, könyvtári magatartás alapvető szabályait.
- A könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolat megalapozása.

Ének, zene, népi játék, tánc:

A magyar népdalok, mondókák és gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Az ének- zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés, séták, kirándulások.

Programunk a zenei nevelés anyagát a népi dalos játékok, népdalok világából meríti, s ebből kiindulva halad a műzene, világzene felé. A kodályi-elvekre épülő zenei nevelés mellett legfőbb érv a zene, az ének személyiségfejlesztő szerepének elismerése, komplex hatása a kisgyermek egészséges, harmonikus fejlesztésének megvalósításában. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy a gyerekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

A gyerek utánzási vágya, hajlama a zenei nevelésben is meghatározó, ezért fontos, hogy az óvodapedagógus gyakran és kedvvel énekeljen. Gyakran kezdeményezzen napközben ülben ülő játékokat, simogatókat, ringatókat, höcögtetőket, elősegítve az oldott légkör megszilárdítását.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték, vagy a mondókázás a művészeti és esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.

A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének – zene nevelés alapjaira épülő fejlesztés programunkban hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítjuk a gyermekek ének – zene kultúrájának megalapozását, a néphagyományörzés és az ének – zenei nevelés színvonalának megőrzését.

Programunkban célunk a zene iránt érdeklődés felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása. A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, a harmonikus mozgásának fejlesztése. A szülőföld értékeinek átörökítése a népdal, népszokások, népi hangszerek megismertetése által.

Az ének, zene, népi játék, táncból adódó óvodapedagógusi feladatok:

- Az életkornak, a gyermekcsoport fejlettségének megfelelő dalok, dalos játékok, mondókák gyűjtése, kiválasztása.
- Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, teremtsen megfelelő hangulatot a zene, az énekes játék, mozgás és a hagyományok ápolására.
- **3-4 éveseknél:** a dalos játékok 2 személyes jellegűek (óvodapedagógus-gyerek), egyszerű utánzó mozgással kísért, megszemélyesíthető szerepjátékok legyenek. A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozzanak. Az éves anyag 6-8 mondóka, ölbeli játék, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal.
- **4-5 évesek:** a játékok csoportos jellegűek, kör, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében ne legyen félhang. A

negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és a szinkópa is előfordulhat. Az éves anyag 4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék, 2-3 műdal.

- **5-6-7 évesek:** ismerjék meg a kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékokat. A dalok hangterjedelmében nagy hatod távolságban mozogjon, de megjelenhet a félhang is. A negyed és a nyolcad mellett a tizenhatod is megjelenhet. Az éves anyag: 5-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal.
- Ismerjék meg az óvodában is játszható énekes népszokásokat: szüreti multság, Farsang, lakodalmas, pásztorjáték, Pünkösdlő, Betlehemes.
- Ritmusérzék fejlesztése, szép mozgás alakítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A mozgásos és körjátékokhoz elegendő hely biztosítása.
- A zenei fogékonyság megalapozása a zene kiválasztásával, igényes óvodapedagógusi hangszerjátékkal.
- Középső csoporttól önkéntes alapon, választható tevékenységként hangszertanulás furulyán.
- Zenehallgatással az értékek nyújtásának, közvetítésének, a klasszikus zenei élmények gyermekhez való eljutása.
- A dalanyag felépítése 3 év alatt.
Kiscsoport: 5-7 mondóka, 10-14 dal, 2-3 műdal
Középső csoport: 4-6 mondóka, 10-15 dal, 3-4 alkalmi dal
Nagycsoport: 3-4 mondóka, 20-26 dal, 5-6 műdal

Sikerkritériumok:

- A gyermek életkorához képest tisztán, bátran énekel.
- Ismerik és tudják alkalmazni a dallambújtatást mondókázásnál, éneklésnél.
- Képes dallam és ritmus motívumokat megismételni.
- Felismeri dallamról, hangszerjátékról az ismert dalokat.
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
- Képes a zenei fogalompárok megkülönböztetésére (halk-hangos, gyors-lassú).
- Örömmel, szívesen játszik, kezdeményez dalos játékokat.
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- Szívesen hallgatja a zenét.
- Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést, ritmust, tud magasan, mélyen énekelni.
- Felismeri néhány hangszer hangját.

- Képes az egyszerűbb hangszerek (dob, cintányér, triangulum) használatára.
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Az óvodapedagógus feladatai az ének, zene, népi játék, tánc tevékenységek megszervezésében:

- A tematikus terv zenei anyagának megtervezésekor vegye figyelembe az évszakok változásait, a természet jelenségeit, az emberi élet fordulópontjait, valamint az ünnepeket.
- A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, dalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Zenei fogékonyság megalapozása az anyag kiválasztásánál.
- Szerettesse meg az éneklést, legyen megfelelő hangulat a tánchoz, énekléshez.
- Úgy alakítja ki a gyermekek bevonásával a csoportszobát, hogy a körjátékot kezdeményező gyermekeknek biztosítson megfelelő helyet.
- Biztosítson minél több eszközt, időt és helyet a tevékenységek gyakorlásához.
- Ismertesse meg a gyermekcsoporttal a különböző népszokásokat (farsang, pünkösöd, betlehem), életkoruknak megfelelően tudják azokat bemutatni.
- Zenehallgatásnál a klasszikus zenei élmények megismertetése, óvodapedagógusi hangszerjáték bemutatása.

Mindennapos mozgás:

A 3-7 évesek gyermekek egészséges testi fejlődése, fejlesztése nem képzelhető el a rendszeres, az óvodai élet minden napján biztosított, a gyermek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő idejű, tartalmú mozgás nélkül. A mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. Minden adódó lehetőséget ki kell használnunk a nap folyamán a mozgásra. Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás biztosítása. A gyermekek napirendjét úgy kell összeállítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést, és felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülésel együtt járó tevékenységeket.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit a jól megválasztott mozgásanyag gyakorlásával érhetjük el.

A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolult mozgások eredményes végrehajtásának. A napfényel, levegővel, és vízzel történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagyni, a mindennapi testnevelést lehetőleg a szabadban tartsuk. A nyugodt, derűs légkörű, játékokban

gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, s hozzájárul a személyiség fejlesztéséhez is.

A mindennapos mozgás szervezeti keretei:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

A mindennapos mozgás objektív feltételei:

Az intenzív, változatos gyakorláshoz elsősorban a megfelelő helyről kell gondoskodni. A foglalkozásokat döntő mértékben a szabadban valósítjuk meg, amelyhez szükséges egy 15x10 méteres füves terület, melyen mozgatható kis kapukkal sportjátékok játszására is alkalmas pálya alakítható ki.

A rendszeresen gondozott, tisztántartott füves területen mezítláb is részt vehetnek a gyermekek a mindennapi testneveléseken. Jó lehetőség a mesterségesen kialakított domb, amit télen szánkózásra, jó időben csúszásra, mászásra, gurulásra, kúszásra, felfelé történő futásra használnak. Az udvari mászóakák a mászásra, függésre egyaránt alkalmasak. Az udvari farönkök a gyermekek egyensúly érzékének fejlesztésére használhatók. Az állványokra felfüggesztett mászókötel és gyűrű a vállövet erősíti.

Az épületen belül szervezett mindennapi testnevelésnél nagy gondot kell fordítani a tornaszerek építésére, tisztaságára, megfelelő számára. A megfelelő hely kialakítása, a tiszta, balesetmentes eszközök elkészítése a foglalkozás megkezdése előtt a dajka és a gyermekek aktív közreműködésével történjen. A mindennapi testnevelés hatékonyságát, eredményességét nagymértékben segíti a kényelmes, mozgásra megfelelő öltözet. Fontos a megfelelő cipő, a gyerekeké könnyű, hajlékony talpú legyen. Hűvös időben a gyerekek és az óvodapedagógusok a szabadban a mindennapi testneveléseken melegítőben legyenek.

A mindennapos mozgás szubjektív feltételei:

Az óvodapedagógus személyisége, a testneveléshez való pozitív viszonya az eredményesség legdöntőbb záloga. Építve a kisgyermek utánpótlási hajlamára, vágyára, fontos, hogy gyakorlatvégzés mintaszerű, pontos, örömteli legyen. Az együttes mozgás élménye segíti a mozgás megszerettetését, ezért lényeges, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásán tükröződjön, hogy örül a gyerekek mozgásban elért sikerének. A mindennapi testnevelés tartalmát a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok). Ide tartoznak a

testnevelési játékok is. Lényege, hogy minden gyermek egyéni képességeit figyelembe vegye az óvodapedagógus a végrehajtás fokozatainak megválasztásakor.

Az óvodapedagógus dönti el, hogy a 4 foglalkozás modell közül melyiket választja. Fontos feladatunk a motoros képességek fejlesztése helyes mozgásanyag választással, a gyerekek mozgásaktivitásának biztosításával.

A mozgásfejlesztés feladata:

- Legyen lehetőségük a gyerekeknek saját testük mozgását átélni.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása és egyensúlyérzéke.
- A kéz finom mozgásainak fejlesztésére nyújtunk változatos lehetőségeket.
- Segítsük elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását.

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapos mozgás megszervezésében:

- Egyensúly, ritmusérzék, motorikus képességek fejlesztése.
- Minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlatának a feltételeit.
- Adjon ötleteket, irányítsa a gyermekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.

Sikerkritériumok:

- A gyermekek a mozgásban, mozgásos játékokban kitartóak.
- Környezetükben biztonságosan mozognak, térben tudnak tájékozódni.
- Fejlődik szem-kéz, szem-láb koordinációs készségük, teljesítő képességük, kitartásuk.
- Szívesen, örömmel végzik a mindennapi testnevelés gyakorlatait tornaszobában és szabadban egyaránt.
- A tornaszereket ismerik, rendeltetésszerűen használják.
- A feladatok végzésében kitartóak.
- A szabályjátékoknál a szabályok szerint tevékenykednek.

VII. A NEVELÉS-TANULÁS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI

Az óvodapedagógus számára alapvető fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben számításba kell vennünk, hogy a gyermekek fejlődési üteme különböző. A fejlődés dinamikája egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet.

A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg.

A 4-es feladatrendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket. A cél és feladatok ismeretében a fejlesztést éves periódusban gondoljuk át, ám konkrét formában tervezni egy vagy kéthetes periódusokban célszerű. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztaltok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megszervezett feladatok. A gyermek személyiségfejlesztése, életre való felkészítése feltételezi átélt élményeinek, tapasztalatainak, ötleteinek beépítését a nevelőmunka egészébe.

A tervezés során külön is biztosítani kell a gyermeki tapasztalok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában. A rövid időszakot átfogó tervezés lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni.

A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A heti ütemterv egyben a napi vázlatot is megadja az óvodapedagógus számára, ezért nem szükséges a külön vázlatírás. Ennél fontosabb, hogy feljegyzéseket vezessünk a gyermekek fejlődési üteméről, a konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

A gyermek megismerését és fejlődését, fejlődésének nyomon követését dokumentáljuk, a gyermekek egyéni fejlődési dokumentációjában. A gyermekek fejlődésének nyomon követése folyamatos. A tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évben az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki.

Iskola előkészítő fejlesztő komplex pedagógiai tevékenység – 45 perces fejlesztő foglalkozás

Tanköteles korukat megelőző nevelési évben járó gyermekek számára heti rendszerességgel, 45 perces időtartamban szervezünk játékos, élményalapú fejlesztő foglalkozást, amely az iskolára való

felkészítés céljait szolgálja. A foglalkozások egyéni képességekhez igazodva, differenciált módon zajlanak, figyelembe véve a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét.

A foglalkozások fő céljai:

- feladattudat kialakítása,
- figyelem és emlékezet fejlesztése,
- logikus gondolkodás fejlesztése,
- anyanyelvi és kommunikációs kompetenciák fejlesztése,
- finommotorika, grafomotorika megalapozása, fejlesztése.

A foglalkozások során a gyermekek mozgással, mesével, játékkal és tapasztalati úton jutnak új ismeretekhez, miközben fejlődik önbizalmuk, szociális készségük, együttműködési képességük. Minden gyermek számára biztosítjuk az egyéni fejlődés üteméhez igazodó szeretetteljes és motiváló tanulási környezetet.

A fejlesztés módszere

Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A fejlesztés, foglalkozás formáját a gyerekek fejlettségi szintje határozza meg. A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. A lényeg mindig az legyen, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon és környezetben meglévő valódi problémával foglalkozzon. Feladataink közé tartozik kiemelkedő képességű gyermekek felismerése és fejlesztése. A fejlesztés legfőbb célja, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátásra és kifejtésre bátorítsuk és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermekeket.

A fejlesztés kerete

A teljes nevelési folyamat, amely osztott csoportokon belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.

A nevelési folyamatban szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei önálló és irányított tapasztalatszerzés, komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások.

A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirendben legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. Reggel, tavasszal és nyáron szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirend az évszakok változásához igazodva változtatható, módosítható.

A napirend általános időkeretei 10,5 órás óvodai nyitva tartás esetén:

	<i>Kiscsoport</i>	<i>Középső csoport</i>	<i>Nagy csoport</i>
Játék és szabadidős tevékenység	5,5 óra	5,5 óra	5,5 óra
Étkezés, pihenés	3 óra	3 óra	2 óra 45 perc
Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1 óra 20 perc	1 óra 15 perc	1 óra 10 perc
Komplex foglalkozások naponta	20 perc	25 perc	35 perc
Mindennapos mozgás	20 perc	20 perc	30 perc

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható. A körülmények, évszakok, váratlan események hatására.

Hetirend

A hetirend rendszeressége, a nyugalmat segíti elő és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a gyermekek napi életének megszervezéséhez. A beszoktatás idején a heti rend lazább, rugalmasabb legyen. A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, közös megvitatására.

A rugalmasság, helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Különböző variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével kezdeményezi a különböző tevékenységi formákat.

A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakításakor szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét. A komplex foglalkozások helye, időkerete is rugalmasan változtathatók.

A hetirend általános tartalma és maximális időkeretei:

	<u>Naponta 20-30 perc</u>	<u>Naponta 30-35 perc</u>
Hétfő	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	
Kedd	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	Külső világ tevékeny megismerése Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal (középső- és nagycsoportban)
Szerda	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	Ének, zene, népi játék, tánc
Csütörtök	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Péntek	Mindennapos mozgás	Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Heti nevelési – tanulási tervkészítés
- Hetirend és napirend összeállítása
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése
- A nevelőmunka folyamatos értékelése

VII.1. Fejlesztőpedagógus feladatai:

- A gyermek az óvodai nevelés ideje alatt kapja meg az állapotának megfelelő fejlesztést.
- A gyermek fejlesztésének dokumentálása (fejlesztési terület, tartalom, modulok, eszközök) a fejlődés nyomon követése.
- A gyermek lemaradásának megfelelő időben történő diagnosztizálása, a fejlesztés minél korábbi megkezdése.
- Az óvodapedagógus jelzése alapján fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeinek felmérése, szülői jóváhagyás beszerzése.
- A megfigyelések mérése és értékelése.
- Az egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása, koordinálása a csoport óvodapedagógusaival, pszichológussal, logopédussal.

- A szülők tájékoztatása, a szülői jóváhagyás beszerzése, együttműködő kapcsolat kialakítása.

A fejlesztés formái óvodánkban:

Egyéni fejlesztés: azokat a funkciókat, képességeket fejlesztjük, erősítjük, amelyek elmaradást mutatnak (figyelem, emlékezet, észlelés, beszéd, testséma, téri orientáció, finommozgás, szocialitás). A fejlesztés a fejlesztőszobában történik.

Mikrocsoportos fejlesztés: 3 fős gyermekcsoport hasonló problémákkal. Azok a képességek kerülnek fejlesztésre, amelyek elmaradnak az adott életkorban várható szinttől. A fejlesztőszobában történik a fejlesztés.

Makrocsoportos fejlesztés: tornateremben, udvaron történő, többnyire fejlesztő pedagógus által megvalósított intenzív, célzott mozgásfejlesztés. A finom- és nagymozgások mellett a testséma és a téri orientáció fejlesztésének, megvalósításának is lehetőséget biztosító fejlesztési forma.

A fejlesztés alapelvei:

- Az egyéni fejlődési ritmushoz való alkalmazkodás a fejlődési folyamat során.
- A meglévő, jó képességekre alapozva fejlesztjük a részképességeket, képességeket.
- A gyermeket sok sikerélményhez juttatjuk.
- Kiemelt feladatunk, hogy a gyermeki fantázia, kreativitás kibontakozását elősegítsük.
- A fejlesztés játékos formában, a gyermek egyéni fejlődési ritmusához alkalmazkodó lépésekben történik.

A fejlesztés területei:

- mozgás fejlesztése
  - téri tájékozódó képesség
  - mozgás utánzásának képessége
  - reakcióképesség, egyensúlyérzékelés,
  - ritmusképesség
  - koordináció képesség
  - testséma ismerete
  - testhatárok érzékelés
  - tájékozódás a térben
  - mozgásképzetek kivitelezése
- figyelem fejlesztése

- akusztikus figyelem fejlesztése (hangsor felismerése, suttogó játékok, tárgyak hangjának felismerése, hanganalízis)
  - vizuális figyelem fejlesztése (rejtett alakzatok kontúrozása, figura-háttér feladatok, vonalkövető útvesztő feladatok, hasonlóságok és különbözőségek)
  - figyelem terjedelmének növelése (egyidejűleg több információ nyújtása, azonossági és különbségi jegyek kiemelése)
  - a figyelem tartósságának fejlesztése (egy feladaton belüli tevékenység váltások számának fokozatos növelése, variálása)
- rajzkészség és finommotorika fejlesztése
  - szociális, érzelmi, akarati képességek
    - énkép,
    - akarat,
    - érzelem-hangulat,
    - társas kapcsolatokban megnyilvánuló szerepvállalás
  - értelmi képességek fejlesztése
    - érzékelés, észlelés
vizuális, akusztikus, haptikus (tapintásos), idő, tér
  - emlékezet fejlesztése
    - rövid távú
    - hosszú távú
  - képzelet fejlesztése
    - kreativitás
  - fogalmi háló kialakulása (ehhez kapcsolódó gondolkodási műveletek)
    - gyűjtőfogalmak használata
  - gondolkodás
    - általános tájékozottság
    - speciális témában való tájékozottság
    - problémamegoldó gondolkodás
    - következtető
  - számosság fejlesztése
    - számsor ismerete
    - számfogalom ismerete
  - anyanyelv fejlesztése
    - hallás épsége

- kommunikáció
- beszédállapot
- beszédkedv, beszédindíték
- beszédstílus
- beszédértés
- összefüggő beszéd- és kifejezőképesség
- relációs viszonyok, szavak
- gyűjtőfogalmak
- különbség megfogalmazása
- beszédhiba
- diszgrammatizmus

VIII. ÓVODAI ÉLETÜNK HAGYOMÁNYAI

Az aktív és önálló elképezések megvalósítására, ötletek kidolgozására ad lehetőséget az ünneplés. Az előkészület a csoporton belüli közösségi érzések alakítására kitűnő alkalmat teremt. Tág teret nyújt a gyermekek közötti együttműködéseknek, a kooperáció és kommunikáció gyakorlásának. Az ünnepek azért is fontosak, mert a legszélesebb tevékenységi formákra adnak lehetőséget. Az ünnepi előkészületekbe a szülőket is be kell vonni, hogy értékítéletük reális szakmai irányokon is megnyilvánuljon.

VIII.1. Az óvoda ünnepei

Hagyományos ünnepek: Mikulás
 Karácsony
 Anyák napja
 Gyermeknap
 Gyermekek születésnapjának megünneplése a csoportban

Hagyományos, nyílt ünnepek: Évzáró
 Ballagás

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek: Advent
 Farsang
 Húsvét
 Pünkösd

Nemzeti és egyéb ünnepek:	Március 15. Május 1. Június 4. Október 23.
Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek:	Ábrányi Ősz Mikulás expressz Ősfa fesztivál
Alkalomhoz kapcsolódó „zöld” napok:	Víz világnapja Föld napja Madarak és fák napja Állatok világnapja

A nemzeti ünnepeken gyermekcsoportonként megemlékezést tartunk.

VIII.2. Az óvoda kirándulásai

- A tanköteles korukat megelőző nevelési évben nevelkedő óvodás gyermekek a nevelési év folyamán - a csoport óvodapedagógusainak szervezésében - kiránduláson vesznek részt.
- A 3-5 éves gyermekek életkori sajátosságait és fejlettségi szintjüket figyelembe véve – a csoport óvodapedagógusainak szervezésében – kiránduláson vehetnek részt.

VIII.3. Az óvoda rendezvényei

Az óvoda-család közös rendezvényei, tevékenységei:

- Ünnepek előtti előkészületek, közös óvodapedagógus-szülő munkadélután
- Napsugaras Napok keretén belül családi délután a szülőkkel

VIII.4. Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve biztosítja a gyermek fejlődését. Szeretet-kapcsolat szabályozza a többi alapérzelmet is, így a személyiségfejlődés kezdetén a legnagyobb pedagógiai erő a család kezében van. Fontos, hogy a szülő támaszt és segítőtársat találjon az óvodapedagógusban gyermeke fejlesztését. A családban kialakult szokásokat, értékeket,

viselkedést magával hozza a gyermek az óvodába. Fontos feladatunk a szomszédos településekről naponta bejáró gyerekek szüleivel a rendszeres, folyamatos kapcsolattartás.

Óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülői Szervezet látja el, a működési feltételeket a jogszabályok alapján maguk alakítják ki (SZMSZ). Az egyenrangú nevelőtársi viszony, a jó partnerkapcsolat az együttműködés alapja. A Szülői Szervezet vezetői tanácskozási joggal részt vehetnek a nevelőtestületi értekezleteken.

A főigazgató és a csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladata, hogy rendszeresen tájékoztassa a Szülői Szervezet vezetőit a pedagógiai munka eredményességéről, a gyermeki jogok érvényesüléséről az intézményben.

Az együttműködésünk alapelvei:

A nevelésben a család szerepe elsődleges, az óvoda épít rá és kiegészíti azt.

Az óvodapedagógus ismerje meg a családok életmódját, a gyermek helyét a családban, fogadja el a szülőt még akkor is, ha esetleg hiányosságokat tapasztal.

Kapcsolatában éreztesse az őszinte odafordulást, a segítő szándékot addig a pontig, amíg a szülő elfogadja.

A kapcsolat épüljön tapintatra, örömteli, érzelmi tevékenységre és mélyüljön el közös programok, együttes tevékenységek során.

Az együttnevelésben az óvodapedagógus vállalja a megértőbb, a türelmesebb, az érzelmileg elfogadható partner szerepét.

Kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás az óvodába kerülés előtt.
- Szülővel együtt történő beszoktatás.
- Napi kapcsolattartás azokkal a szülőkkel, aki bejárnak az óvodába.
- Fogadó óra egyéni igényekhez igazodva.
- Szülői értekezletek.
- Közös programok szervezése a szülőkkel pl. gyermeknap, ünnepek, kirándulás.
- Szülői munkaközösségi programok (munkadélutánok, rendezvények).

Óvodapedagógus feladatai:

- A szülőket erősítse meg szülői szerepében
- Adjon lehetőséget beiratkozás előtt a Pedagógiai Program megismerésére, az óvodalátogatásra.
- Ismerje meg a családra jellemző főbb tudnivalókat. (a gyermekek családban elfoglalt helye, a család nevelési célkitűzései)
- Vegye figyelembe a családok egyéni igényeit, szokásait.
- Találja meg a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját minden egyes családdal.
- Fokozott figyelemmel kísérje a hátrányos és veszélyeztetett környezetből érkező gyermekek fejlődését.
- Reálisan tájékoztassa a szülőket.
- Tegye lehetővé, hogy a szülő gyermekéről és az óvodában történő eseményekről minden információt időben megkapjon.
- Saját példájával hasson a szülőkre.
- Tudatosítsa a szülőknél, hogy a gyermekek közösségi érzéseit a család is formálja.
- Tegye lehetővé, hogy a szülők beláthassanak, bemehessenek a csoportszobába.
- Szorgalmazza, hogy időnként néhány órára egy-egy szülő megfigyelhesse gyermeke életét.
- Szorgalmazza nyílt napokra a szülők részvételét.
- Hívja fogadóórára a szülőket indokolt esetben.
- Ismertesse meg a szülőkkel az óvoda rendjét, feladatait, elvárásait, „A helyi óvodai nevelési program”-ot szülői értekezletek alkalmával.
- Hallgassa meg a szülők gondjait, javaslatait.
- Látogassa meg a gyermekeket otthonukban (családlátogatás), óvodába kerülés előtt, és közben.
- Szervezen közös programokat, ünnepeket a szülőkkel együttműködve.
- Bensőségesen, nagy körültekintéssel szervezze meg az anyák napját.
- Az óvodavezető útján kapcsolatot tartson az illetékes gyermekjóléti szolgálattal a gyámügyi igazgatásról szóló, valamint a közoktatásról szóló törvény előírása szerint.

IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

IX.1. Kapcsolattartás a bölcsődével

Formái:

- A leendő kiscsoportos óvodapedagógusok és gondozónők egymás munkájának megismerése.

- A nevelésre-gondozásra vonatkozó elvek, szakmai, módszertani feladatokról kölcsönös tájékoztatás a két intézmény között.
- A gondozónő a leendő kiscsoportos bölcsődésekkel meglátogatja a kiscsoportot, közös mesélésen, bábozáson vesznek részt.
- Közös szülői értekezletet tartanak év végén az óvodába menő bölcsődés gyerekek szülei részére.
- A kiscsoportos óvodások ellátogatnak a bölcsődei csoportba.
- Közös gyermekműsoron való részvételek biztosítása.

IX.2. Kapcsolattartás az Arany János Általános Iskolával

Az együttműködés alapelvei:

- Kölcsönös nyitottság érvényesülése
- Nevelőmunka összehangolása
- Kölcsönös bizalom
- Egymás munkájának ismerete és megbecsülése

A kapcsolattartás formái:

- Az alsós nevelők és óvodapedagógusok közös továbbképzésének szervezése
- A munkacsoportok tagjainak közös foglalkozására előadó meghívása
- Közös ünneplés, nagycsoportosok és első osztályosok ajándékozása
- Az első osztályban tanító nevelők tájékozódása az iskolába menő gyermekekről többszöri hospitálás nagycsoportban.
- Kölcsönös hospitálás az első osztályosokkal és az iskolába menő óvodásokkal.
- Szakmai tapasztalatcsere az alsós nevelőkkel, kiemelten az óvoda-iskola átmenet munkacsoportban.
- Közös programokban való részvétel.
- A leendő első osztályos nevelő részvétele az óvodai szülői értekezleten.
- Az óvodából iskolába menő gyermekek ünnepélyes átadása, illetve fogadása.
- Az első osztályos gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése

IX.3. Kapcsolattartás az egészségügyi intézménnyel

Közösségünkben bölcsőde is működik, ezért a gondozónőktől és a védőnőtől kapunk információt az óvodába jövő gyerekekről. A testi, értékszervi rendellenességek kiszűrése az óvodás gyermekeknél a házi orvos, aki egyben üzemorvos is, bölcsődei gyermekorvos – feladata. Szakmai tanácsaikkal, előadásaikkal segítik a szülők egészséges életmódra nevelését. A védőnő a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű családoknál részt vesz az óvodapedagógusokkal a családlátogatásokon. A gyermekek rendszeres szűrése, az eredményes megbeszélése folyamatos.

IX.4. Kapcsolattartás a könyvtárral

- Könyvtárlátogatásokon ismerkedés az ott folyó munkával
- Könyvtári foglalkozás keretében bábelőadáson részvétel
- Mese, vers kezdeményezések a Könyvtárban

IX.5. Kapcsolattartás az Önkormányzattal

Az intézmény fenntartója a helyi Önkormányzat, ami biztosítja az intézmény működését. A település önkormányzatával a főigazgató tartja a kapcsolatot. A fenntartónak az intézményben folyó nevelő-oktató munkáról beszámolót készítünk.

Az információáramlás kölcsönös, a fenntartó minden esetben kikéri a főigazgató véleményét az önkormányzati döntések meghozatala előtt.

Az eltérő fejlődésű, különleges gondozást igénylő gyerekekről a Mezőkövesden működő Pedagógiai Szakszolgálat gondoskodik. A logopédiai és fejlesztő foglalkozásokat a szakemberek helyben végzik.

A főigazgató feladata a kapcsolattartásban:

- a fenntartó tájékoztatása a szülői igényekről, elvárásokról
- az intézmény rendezvényeire, értekezleteire, ünnepeire meghívjuk a Polgármestert, hogy ismerje meg az intézmény munkáját

A Fenntartóval való kapcsolat új formái:

Tartalmi kapcsolat kialakítása, hogy óvodai nevelésünk céljaihoz, feladataihoz, a szükséges anyagi és erkölcsi feltételeket biztosítsa.

- Tájékoztatás az aktuálisan felmerülő szülői elvárásokról, igényekről és problémákról.
- Tájékoztatás az óvoda szakmai munkájáról.
- Pályázati kiírások folyamatos figyelemmel kísérése, lehetőségek értékelése, megbeszélése

IX.6. Kapcsolattartás a szakmai szolgáltató szervekkel

Formái:

- Logopédiai foglalkozás helyben az óvodában
- Pszichológiai szakrendelés

IX.7. Kapcsolattartás óvodai intézményekkel

Szavalóverseny, rajzkiállítás a környező óvodák részvételével.

IX.8. Kapcsolattartás az Egyházzal

Heti egy alkalommal a szülők igényei, kérései alapján hittan oktatásra van lehetőség az intézményben délutáni időpontban, a gyermekek hazamenetele előtt.

X. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGE

Célunk, hogy az óvodás gyermekeknél megelőzzük, elhárítsuk vagy enyhítsük azokat a károsodásokat, amelyek megzavarják az egészséges személyiségfejlődést. Minden óvodapedagógus feladata a család tiszteletben tartása és a családi nevelés erősítése, a gyermek iránti felelősség ébren tartása. Személyes, tapintatos kapcsolat azokkal, akik segítségre szorúlnak vagy segítséget kérnek. A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, megértés, támaszkodás jelenti. Fő célunk a prevenció, ami megakadályozza a veszélyeztetett státusz kialakulását.

Veszélyeztetettség

Fogalma: Olyan magatartás, körülmény, mulasztás következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzéki vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Veszélyeztetettség szempontjai:

- súlyos, anyagi nehézséghez kapcsolódó, elhanyagoló nevelés,

- súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség,
- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás.

Hátrányos helyzet

Hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése valamilyen mértékben korlátozott.

Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, akinél az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő vagy a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve családba fogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú végzettség.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családba fogadó gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély) jogosult, vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a Munkaügyi Központ.
- A gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan körülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a három körülmény közül – szülők alacsony iskolai végzettsége, alacsony foglalkoztatottsága, elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény – legalább kettő fennáll.

A jegyző a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosító határozat meghozatalával egyidejűleg, de külön döntéssel megállapítja, hogy a gyermek hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetű.

Óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- A gyermek mindenek felett álló érdekének érvényesítése, az érvényesítés ellenőrzése
- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, a gyermekbalesetek megelőzése
- Az egészséges életmód biztosítása
- A gyermekekkel kapcsolatos adatvédelem, hivatali titoktartás betartása
- Feladata, hogy minden gyermek megfelelő életkorban bekerüljön az intézménybe

- Fokozott figyelmet fordítson a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételére
- A gyermekjóléti szolgálattal, családsegítő szolgálattal, gyámüggyel rendszeres kapcsolattartás.

Az óvodapedagógus gyermekvédelmi feladatai:

- A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása az óvodában
- Az egyéni lemaradás csökkentése, a tehetséggondozás elősegítése
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése, a hiányzás jelzése
- A gyermek családban történő nevelésének segítése
- Prevenció kiterjesztése minden gyerekre
- Részvétel az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában
- Integrált nevelés elősegítése
- Titoktartási kötelezettség érvényesülése a családot érintő kérdésekben
- A gyermek ismerete, a rájuk ható tényezők megismerése, a lelki traumák feldolgozásának elősegítése.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A gyermekvédelmi tevékenység összehangolása az óvodában
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felmérése, nyilvántartása. Szükség esetén javaslat a további teendőkre.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel vagy megszűnés okait.
- Rendszeres kapcsolatot tart a csoportban dolgozó óvodapedagógusokkal.
- A Családsegítő Szolgálat eszmegbeszélésein részt vesz.
- Rendszeres kapcsolatot tart a jegyzővel.
- Éves gyermekvédelmi munkatervet készít.

Sikerkritériumok:

- A szülők bátran fordulnak az óvodapedagógusokhoz, vezetőhöz gondjaikkal.
- Anyagi okok miatt nem marad ki a gyermek az óvodából.
- Hatékony együttműködés alakul ki a segítő szervezetekkel.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.

XI. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Pedagógiai munka ellenőrzése

Az ellenőrzés, értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- Óvodai dokumentumok elemzése, ellenőrzése.
- A mindennapi nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése.
- Az óvodapedagógus hogyan segíti a gyermeki tevékenység megvalósulását.
- A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése.
- Megfelelő-e az összhang a nevelés és fejlesztés különböző területi között.
- Az eszközrendszer alkalmas-e az adott cél eléréséhez.

A belső ellenőrzések legfontosabb feladata az intézményben folyó pedagógiai tevékenységek mérése, annak elemzése, hogy milyen területen szükséges erősíteni az óvodapedagógus munkáját. Az intézményi munkatervben rögzített ellenőrzési terv végrehajtásáért a főigazgató a felelős. Szükség esetén a hiányosságok megszüntetése érdekében intézkedési tervet kell készíteni. Az ellenőrzés megállapításait ismertetni kell az érintett pedagógussal, azt írásba kell foglalni.

A gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése:

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelési, az egyénre szabott fejlesztési feladatok folyamatos írásbeli munkát igényelnek. A gyermekcsoport nevelési tevékenységének tervezése mindig a gyermekek fejlődési üteméhez, a spontán helyzetekhez, aktualitásokhoz igazodik. A gyermekcsoportok év végi értékelései határozzák meg a különböző nevelési év kiemelt feladatait.

A gyermekek mérését a következő területeken végezzük:

- testi képességek, egészséges életmód
nagymozgás, finommozgás
- szociális képességek
társas kapcsolatok, akarati fejlettség
- érzelmi, erkölcsi fejlettség
társakkal, felnőttekkel szembeni érzelmek, reakciók minősége, érdeklődése
- értelmi képesség
érzékelés, észlelés, emlékezet-képzelet, kreativitás, figyelem, gondolkodás,

anyanyelvi nevelés - verbális képességek, beszédhibák

tevékenységek – játék, verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, munka jellegű tevékenységek

Nevelési év elején, végén értékelés a fejlesztendő területek megjelölése.

A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelése:

Szemponatok:

- A program felépítése, logikája
- Az óvodapedagógus feladatai, hogyan segítik a gyermeki tevékenységek megvalósulását.
- Megjelennek-e a nevelő-fejlesztő tartalmak
- A nevelőtestületet milyen mértékben befolyásolta a program
- Program használhatósága, áttekinthetősége
- Az országos alapprogram és a helyi program követelményeinek összehasonlítása.
- A fejlesztési területek összehangolása

Az értékelés a sikerkritériumok figyelembevételével történik. Célja a hatékonyság, minőségjavítás, önképzés és továbbképzés tudatos tervezése.

Legitimációs záradék

Készítette:

A nevelőtestület közreműködésével (Nkt. 26. §. (1) bekezdés)

Bükkábrány, 2025. szeptember 01.

Galambos Lajosné
főigazgató

A Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde és Konyha Szülői Közösségének képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai Program elkészítésekor véleményezési jogunkat gyakoroltuk (20/2012. EMMI rendelet 119. §. (4) bekezdés).

Bükkábrány, 2025. szeptember 01.

Szülői Közösség elnöke

Fenntartói jóváhagyás

Bükkábrány, 2025. szeptember 01.

Szalai Szabolcs
polgármester

Érvényessége: elfogadástól visszavonásig.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

A Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde és Konyha Alapító okiratába foglalt, fenntartó által meghatározott, fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel. A sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltétel az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges speciális terv, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Óvodánk vállalja annak a kisgyermeknek az integrációját, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integráltan nevelhető, az óvoda felvételi körzetében lakik.

Testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Célunk a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között a személyiségük különbözősége. A sajátos nevelési igényű gyerekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése. Javuljon életminőségük, a későbbiek folyamán könnyebben be tudjanak illeszkedni a társadalomba.

A szülő felelőssége az integrált szervezési formánál kifejezetten nagyobb, mintha speciális gyógypedagógiai intézménybe adta volna gyermekét. A szülőnek rendkívül nagy szerepe van abban, hogy a gyermek beilleszkedése sikeres legyen.

A gyógypedagógus, óvodapedagógus útmutatásait betartva segíthet a nehézségek csökkentésében, a gyermek folyamatos fejlesztésében.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- A gyermekek mindenképp felett álló érdekében minden rendelkezésünkre álló segítséget meg kell adnunk a gyerekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához.
- Az óvodai gyermekközösségben csak olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.

- Az óvodapedagógusoknak olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítaniuk, amelyekben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást.
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszhetőséget tükröző gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai vizsgálat diagnózisára, javaslataira és a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- Játéktevékenység alakítása, fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése
- Kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése.
- Aktív és passzív szókinccs bővítése, grammatikai rendszer kiépítése.
- Kognitív funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, nagymozgások koordinálásának javítása, egyensúlyérzék fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelése érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése gyógypedagógiai téren.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél vegye figyelembe az óvodapedagógus a sérülés jellegét, a súlyosság mértékét, a gyermek fizikai állapotát.
- Mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség érdekében együttműködés a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, fejlesztő pedagógussal.
- Arra kell törekedni, hogy a kevésbé sérült, vagy nem sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálattól.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben.
- A tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A fogyatékoság, sérülés, lemaradás függvényében szakmai kompetenciánk határain belül speciális fejlesztési terv kidolgozása, negyedévenkénti értékelése.

- Az óvodáskor végére a sajátos nevelési igényű gyermekeket jutassuk el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben meghatározott minimális szintre (akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés).
- Tárgyi feltételek biztosítása a gyermekek speciális fejlesztéséhez.

Sikerkritériumok:

- Örömmel vegyenek részt a speciális foglalkozásokon.
- A közösségen belül találják meg helyüket, ne kerüljenek peremhelyzetbe.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek szívesen járjanak óvodába.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható fejlődés legyen tapasztalható.